

W.Z19.103340.01 / D200633597

BIJLAGE: NOTA ZIENSWIJZEN

Onderwerp : samenvatting en reactie op ontvangen zienswijzen
Inzake : ontwerpbesluit aan SACHEM Europe B.V. te Zaltbommel
Locatie : Van Voordenpark 15 te Zaltbommel
OLO-nummer : 4302715
Zaaknummer ODRN : W.Z19.103340.01

Ingekomen zienswijzen en adviezen

In reactie op de terinzagelegging van het ontwerpbesluit en de daarop betrekking hebbende stukken zijn zienswijzen en adviezen ontvangen van:

- A. De volgende belangenorganisaties:
 - a. Vos & Vennoten Advocaten te Haarlem, namens Stichting Veiliger Zaltbommel;
 - b. Gelderse Natuur en Milieu Federatie te Arnhem;
 - c. Leefmilieu te Nijmegen;
- B. 36 omwonenden;
- C. College van B en W van de gemeente Zaltbommel;
- D. SACHEM Europe B.V. te Zaltbommel.

De ingebrachte zienswijzen zijn binnen de daarvoor gestelde wettelijke termijn ontvangen.

Naar aanleiding van deze zienswijzen is de aanvrager in de gelegenheid gesteld om hierop te reageren. Op 4 november 2020 hebben wij de reactie van SACHEM Europe B.V. ontvangen. Deze reactie hebben wij meegenomen in onze afweging.

A. Samenvatting en reactie zienswijzen belangenorganisaties

a. Vos & Vennoten Advocaten te Haarlem, namens Stichting Veiliger Zaltbommel

a1. Veranderen van de inrichting

Verhoging met 25% van de productiecapaciteit leidt tot extra risico's en overlast. In de ontwerpvergunning staat onder andere dat de productiecapaciteit van SACHEM toeneemt met 25%. Was in de vergunning van 2006 een capaciteit van 32.000 ton eindproduct vergund, in de onderhavige ontwerpvergunning is dat 40.000 ton.

Een toename van de productie betekent vergroting van de veiligheidsrisico's voor omwonenden. De uitbreiding heeft een toename van de overlast tot gevolg. Zo maakt de ontwerpvergunning aan de gevel van de dichtst bijgelegen woning (Koxkampseweg 13) een aanzienlijke toename van geluid mogelijk. Was in de vergunning uit 2006 een langtijdgemiddeld beoordelingsniveau van resp. 42, 41 en 40 dB(A) toegestaan in de dag-, avond- en nachtperiode, in de ontwerpvergunning is aan de gevel van deze woning een geluidsbelasting van resp. 43, 46 en 44 dB(A) in de dag-, avond en nachtperiode. Met name in de avond- en de nachtperiode moet deze woning een zeer forse toename van de geluidsbelasting verdragen.

De toename van de veiligheidsrisico's en de overlast in de omgeving is ontoelaatbaar. Er geen enkele noodzaak is om de extra verhoging van de productiecapaciteit te vergunnen. In de afgelopen vijftien jaar heeft SACHEM nooit meer dan 27.000 ton eindproduct geproduceerd. Er zit in de vigerende vergunning al een aanzienlijke ruimte om nog extra te gaan produceren ten opzichte van hetgeen tot nu toe feitelijk is geproduceerd. Daar komt dan nog weer 25% bovenop in de omgevingsvergunning die thans in ontwerp ter inzage ligt. Het is niet aannemelijk dat er een markt is om dit in de toekomst ineens wel te gaan doen. Uit de stukken blijkt niets van een toets en/of een afweging van uw college op dit punt.

Reactie a1:

Sachem vervaardigt een groot aantal verschillende eindproducten. Voor sommige producten is een relatief lange productietijd nodig, sommige producten worden in een korter tijdsbestek vervaardigd. Op basis van marktprognoses is het niet uitgesloten dat er een verschuiving plaatsvindt in de verhouding tussen producten met een kortere en een langere productietijd, waardoor het mogelijk is met dezelfde productiemiddelen meer eindproduct te maken.

Wat betreft de toename in het vergunde geluidniveau is in het ontwerpbesluit beschreven dat deze met name veroorzaakt wordt door een andere rekenmethode, niet omdat er andere bedrijfsactiviteiten zijn die meer lawaai veroorzaken. De stijging van de vergunde waarden past binnen het te vergunnen kader en wordt aanvaardbaar gevonden.

Aan de Veiligheidsregio is gevraagd om advies over het groepsrisico uit te brengen. Het advies gaat onder meer over de voorbereiding op de bestrijding van een incident en de beoordeling van de zelfredzaamheid van personen die zich in een mogelijk getroffen effectgebied bevinden. De voorbereiding op de bestrijding van een incident vindt voor het grootste deel plaats binnen het bedrijf. De bestrijding van een incident begint daarmee in een zo vroeg mogelijk stadium. De maatregelen die Sachem daarvoor moet treffen vloeien voort uit zowel deze vergunning als uit de aanwijsbeschikking voor de bedrijfsbrandweer. De Veiligheidsregio oordeelt dat de combinatie van deze maatregelen leidt tot een voldoende preparatieniveau om een (beginnend) incident te bestrijden. Zelfredzaamheid wordt vertaald in handelingsperspectief. Daarbij wordt gekeken naar de aard van de personen (zijn zij voldoende in staat om zich zelfstandig in veiligheid te brengen) en zijn er voldoende vlucht- of schuilmogelijkheden. De Veiligheidsregio adviseert ook op het onderdeel zelfredzaamheid positief.

a2. Relevante ontwikkelingen

In het ontwerpbesluit zijn een aantal relevante ontwikkelingen niet meegenomen, of op een onjuiste wijze is beoordeeld. Dit niettegenstaande dat ze wel relevant zijn. Bijvoorbeeld in het kader van de beoordeling van de veiligheidsrisico's van Sachem. Hierbij gaat het om:

- De verbreding van de Rijksweg A2;
- De intensivering van de spoorverbinding Utrecht-Den Bosch
- De mogelijkheden die het bestemmingsplan Waluwe III biedt, alsmede het recent vastgestelde Reparatieplan voor de Maatschappelijke Zone Waluwe III.

Door in het bijzonder de verbreding van de A2 en de intensivering van het spoor ontstaat een grotere kans op ongelukken met transporten van gevaarlijke stoffen. In de QRA is daarmee niet, althans onvoldoende, rekening gehouden.

De risico's van het spoor zijn onvoldoende in beeld gebracht, omdat alleen het personenvervoer is meegenomen en niet het goederenvervoer. Het goederenvervoer is een bron van risico, mede in cumulatie met de risico's van de bedrijfsactiviteiten van Sachem. Over de spoorlijn worden veel en in toenemende mate gevaarlijke stoffen vervoerd, overigens neemt ook de intensiteit van het personenvervoer aanzienlijk toe in de toekomst.

Hierna een mogelijk scenario. In de aanvraag is niet, althans onvoldoende, ingegaan op dergelijke scenario's, waardoor er een onaanvaardbaar veiligheidsrisico ontstaat.

Een van de mogelijke scenario's is de volgende:

Een ongeluk met een goederentrein net voor de spits.
Bij de overweg vindt een botsing met groot en zwaar (landbouw) voertuig met een ontsporing als gevolg. Diverse ketelwagens scharen en ontsporen tegenover Sachem. Er ontstaat een brand met een toxische wolk en kans op een BLEVE. Er is geen doorgang mogelijk op Veilingweg en Koxkampseweg. Op dat moment is er veel verkeer op de Koningin Wilhelminaweg en Heemstraweg vanwege het station en einde/begin werktijden. De brandweer zal nauwelijks zijn weg kunnen vinden om te helpen. Totale chaos ligt op de loer. Hulpdiensten zullen hun handen al vol hebben aan de evacuatie van alle reizigers, die stranden op de A2 en op het spoor en die snel in veiligheid moeten worden gebracht.

Als dan bijvoorbeeld ontruiming of evacuatie aan de orde komt voor de inwoners van de nabijgelegen woonwijken en kantoren en scholen, dan is vluchten niet mogelijk.

Een BLEVE (met ontploffing) op het spoor kan leiden tot falen van Sachem installaties. En omgekeerd kunnen allerlei domino-reacties ontstaan als er bij Sachem iets misgaat. Een crisiscentrum inrichten duurt minstens een half uur. Het belangrijke eerste uur is al bijna voorbij voordat gerichte acties kunnen worden gedaan.

De A2 en het spoor worden onmiddellijk afgesloten. Resterende smalle vluchtwegen voor de inwoners raken verstopt. Scholen en woningen en kantoren kunnen niet lang tegen de gifwolken worden beschermd.

Deze risico's voor de veiligheid van de bevolking moeten volledig worden meegenomen in de analyses van de externe veiligheid van Sachem en in de berekeningen voor het groepsrisico.

Reactie a2:

De beoordeling van de risico's die de snel- en de spoorweg met zich meebrengen zijn geen onderdeel van deze procedure. De totale afweging van het groepsrisico (weg, spoor en Sachem) heeft plaatsgevonden in de procedure waarbij het bestemmingsplan is vastgesteld. De gemeente heeft in die procedure geoordeeld dat er geen sprake is van onaanvaardbaar groepsrisico (Sachem draagt niet bij aan het groepsrisico). Bij de vaststelling van het bestemmingsplan zijn ook de nog te realiseren woningen in het plangebied Waluwe betrokken bij de bepaling en beoordeling van het groepsrisico. Er is daarmee geen sprake van een omissie in de berekening van het groepsrisico. Overigens heeft de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State op 24 februari 2021 (202003096/1/R4) het hoger beroep ten aanzien van het bestemmingsplan "Zaltbommel, Maatschappelijke Zone Waluwe III" ongegrond verklaard. In dezelfde uitspraak valt te lezen, dat het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor geregeld wordt in de Regeling basisnet. De spoorlijn Utrecht - Den Bosch is niet in die Regeling opgenomen. Dat betekent dat de aannames die gemaakt worden over de spoorlijn als relevante risicobron niet terecht zijn.

Werken met gevaarlijke stoffen brengt risico's met zich mee. De risico's voor de externe veiligheid die Sachem veroorzaakt, zijn berekend volgens de wettelijk voorgeschreven rekenmethodiek (Handleiding Risicoberekeningen Bevi) en rekenprogramma (Safeti-NL 6.54). Daarmee ligt de methodiek, die bepaalt welke scenario's van toepassing zijn, hoe deze worden gemodelleerd en hoe de uitkomsten gerapporteerd moeten worden, vast. Het rekenmodel en de rapportage (QRA) zijn voor een second opinion voorgelegd aan het RIVM. Daaruit zijn geen opmerkingen naar voren gekomen die leiden tot aanpassingen in het rekenmodel. Daarmee vormen –de uitkomsten van- het rekenmodel en de QRA de basis voor de toetsing aan het externe-veiligheidsbeleid zoals verwoord in het Besluit externe veiligheid inrichtingen.

Het scenario in deze zienswijze beschrijft een veel groter effectgebied dan op grond van de risico-analyse mag worden verondersteld. Bovendien is het niet te verwachten dat de geschetste factoren in de zienswijze gelijktijdig optreden, zodat het niet reëel is dit bij de beoordeling van veiligheidssituatie mee te nemen.

Ook houdt de zienswijze geen rekening met beide hiervoor geschetste elementen van de verantwoording van het groepsrisico die expliciet ingrijpen in de ontwikkeling van een incident en de mogelijkheden dat personen zich in veiligheid kunnen brengen. Wij beschouwen het in de zienswijze geschetste scenario dan ook als niet reëel.

a3. Onjuiste feiten als uitgangspunt

Aan de westzijde van Sachem ligt op krap 350 meter afstand de nieuwe woonwijk Waluwe. In het rapport 'Aanvraag omgevingsvergunning (revisie milieu)' van 3 februari 2020 dat Royal Haskoning namens Sachem opstelde staat op pag. 8 dat de afstand tot de woningen 600 meter is. Op de bijgevoegde kaart in dit rapport (fig. 1.2, pag. 9) zijn de nieuwe woonwijken Waluwe 2 en 3 niet ingetekend. Aldus lijkt het erop dat deze woonwijk niet, althans niet op een correcte wijze, is meegenomen in de beoordeling van de aangevraagde activiteiten.

Reactie a3:

Bij de vaststelling van het bepalen en de beoordeling van het groepsrisico zijn de te realiseren woningen al beschouwd. Sachem levert geen bijdrage aan het groepsrisico. De QRA-rapportage geeft uitgebreid inzicht in de gebruikte populatiegegevens. Daaruit blijkt niet dat alle (toekomstige) populaties bekend ten tijde van het opstellen van de QRA zijn meegenomen.

a4. Gebreken in de QRA

De QRA kent een aantal essentiële gebreken. Zo staat op blz. 12 dat Epichloorhydrine (ECH) een lage reactiviteit heeft en een vlammpunt van 28°C; het zou daarom niet brandbaar zijn. Bij de productieomstandigheden bij Sachem, waar gewerkt wordt bij temperaturen tot 80°C en werkdrukken van 8 atmosfeer is ECH brandbaar en leidt het gebruik van de stof mogelijk tot calamiteiten in de omgeving. In die zin ligt het in de rede in de (aanvraag om) omgevingsvergunning het scenario van instantaan falen van de drukreactor en het leegstromen en/of ontploffen van een drukreactor met brand en een toxische wolk tot gevolg nader te onderzoeken. Ten onrechte is dat niet gebeurd.

Overigens: ook bij opslag zijn temperaturen van meer dan 28°C niet ondenkbaar en/of ongebruikelijk.

Uit literatuur blijkt ook het volgende:

- WHO 1984: ECH is a highly reactive and flammable chemical.
- Dow Chemical (Msds producent): ECH is a highly reactive chemical; above 31°C explosive vapour/air mixtures may be formed
- In dezelfde datasheet staat ook dat epichlorhydrine bij verbranding fosgeen kan vormen.

Nu niet wordt uitgegaan van een risico van calamiteiten bij ECH is een dergelijk scenario evenmin meegenomen in de Aanvullende Risico-inventarisatie en -evaluatie (ARIE) en evenmin in rampenplannen. Mocht een dergelijke calamiteit zich voordoen, dan wordt de ramp nog groter (complexbrand) omdat nu niemand weet hoe dan te handelen.

Reactie a4:

Bij de risicoberekeningen voor de reactoren is acetonitril als meest representatieve stof geselecteerd. Acetonitril is zowel toxisch als brandbaar. Beide eigenschappen zijn dus geëvalueerd, evenals een verhoogde druk en het aantal reactoren van invloed op de risicoberekeningen. Voor zover van toepassing, is dit doorgevoerd in het rekenmodel. De temperatuur voor opslagtanks is conform de rekenmethodiek genormaliseerd als een jaargemiddelde over de dag- en nachtperiode.

Het is niet uit te sluiten dat bij een brand met ECH naast andere stoffen ook fosgeen kan ontstaan. De rekenmethodiek voorziet voor tankopslagen niet in voorschriften om verbrandingsproducten te evalueren. De noodzaak daartoe ontbreekt ook. Naar analogie van het gedrag van verbrandingsproducten bij PGS15 opslagen zoals dat is weergegeven in de rekenmethodiek, zijn wij van mening dat de hitte van een brand in een in de open lucht opgestelde opslagtank, resulteert in een pluimstijging die er voor zorgt dat er een zo grote verdunning optreedt dat er geen letale concentraties in de omgeving worden bereikt.

De ARIE-verplichtingen (waaronder het eventueel voorhanden hebben van een explosieveiligheidsdocument) zijn opgenomen in het Brzo2015. Het Brzo2015 integreert wet- en regelgeving op het gebied van arbeidsveiligheid, omgevingsveiligheid en rampbestrijding in één juridisch kader. Doelstelling is het voorkomen en beheersen van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn. Het Brzo2015 stelt eisen aan de meest risicovolle bedrijven in Nederland. Het is de Inspectie-SZW die primair op de ARIE-verplichtingen toeziet. Daarmee is geen sprake van dat dit aspect niet belicht is.

a5. Interne domino-effecten en complexbrand

Uit de aanvraag en de QRA blijkt dat er in de ontwerpvergunning diverse drukreactoren zijn waarmee onder hogere druk gewerkt gaat worden. Dat geldt voor de huidige drukreactoren in de hallen 2 en 3.

Uit de QRA blijkt dat de drukverhoging in de reactoren geen effect heeft op de externe veiligheid.

In de QRA zijn de cumulatieve risico's van meerdere drukreactoren niet, althans onvoldoende, meegenomen. Ook de toegepaste rekenapplicatie Safeti-nl houdt geen, althans onvoldoende rekening met cumulatieve effecten van meerdere reactoren op één bedrijfsterrein waarbij van iedere drukreactor of van een aantal de druk wordt verhoogd. Daardoor stijgen ook de risico's op calamiteiten. Als één drukreactor faalt en een explosie optreedt, zal er een domino-effect optreden door de aanwezigheid van meerdere drukreactoren en dat heeft weer een complexbrand tot gevolg.

De Stichting meent dat dergelijke risico's stelselmatig worden onderschat in de bedrijfsvoering van Sachem.

Reactie a5:

Opslagen van gevaarlijke stoffen zijn voorzien van repressieve systemen om de gevolgen van een incident te beperken. In afstemming met de Veiligheidsregio zijn daar binnen het kader van de aanwijzing bedrijfsbrandweer aanvullend repressieve systemen aan toegevoegd. Het escaleren van een incident naar een volledige complexbrand achten wij dan ook niet reëel.

a6. RTO

Uit de aanvraag en de ontwerpvergunning blijkt dat een regeneratieve thermische oxidator (RTO) in de inrichting wordt gebouwd.

Gezien de capaciteitsverhoging en de verhoging van de druk, zal het inregelen en beheersbaar houden van de installatie nauwkeurig management verlangen. Zo moet er zorgvuldig op worden gelet dat de afgassen die in de RTO worden gevoerd buiten de explosiegrens blijven.

In de omgevingsvergunning zijn geen specifieke voorschriften opgenomen ten aanzien van de deze aspecten met betrekking tot RTO. Dat betekent dat het functioneren van de installatie wordt overgelaten aan het eigen inzicht van het bedrijf. Hier dienen voorschriften te worden opgenomen.

De RTO kan een bijdrage kan leveren aan het terugdringen van de uitstoot van schadelijke stoffen die tot luchtverontreiniging leiden. De aangevraagde productieverhoging en alle andere wijzigingen in de omgevingsvergunning die tot uitbreiding van productie kunnen leiden kan uitsluitend dan worden vergund als de RTO is opgericht en in werking is.

Reactie a6:

Een RTO oxideert organische stoffen tot water en kooldioxide. De RTO opereert binnen de explosiegrenzen door de ingebouwde LEL-detectiesensoren. Binnen een RTO moeten de stoffen in dampvorm aanwezig zijn. De hoeveelheid (kg) in vergelijking met een vloeistof is erg laag. Daarmee is er geen aanleiding om de RTO bij de risicoberekeningen te betrekken.

Op drukvaten –waaronder de RTO en de drukreactoren- is het Warenwetbesluit-drukapparatuur van toepassing. Het is de Inspectie SZW die daar toezicht op houdt. Daarom zijn in de omgevingsvergunning voor deze installaties geen eisen opgenomen.

a7. Onttrekking grondwater

In paragraaf 4.3.1. van het 'Rapport aanvraag omgevingsvergunning' d.d. 3 februari 2020, staat dat de grondwateronttrekking per 1 juli 2023 wordt beëindigd. Er loopt momenteel een handhavingprocedure waarin Sachem wordt gedwongen uiterlijk op 1 april 2021 de onttrekking van grondwater te laten beëindigen. Dit omdat de onttrekking niet langer nodig is in verband met de bodemsanering bij Sachem.

In paragraaf 4.3.1. van het voornoemde rapport d.d. 3 februari 2020 bij de aanvraag is ook de lozing van het opgepompte grondwater op het oppervlaktewater opgenomen.

In de onderhavige aanvraag wordt aldus wederom opgenomen dat tot 1 juli 2023 grondwater mag worden opgepompt. Gezien het feit dat de onttrekking van grondwater al op 1 april 2021 moet zijn beëindigd, dient de omgevingsvergunning te worden geweigerd, voor zover daarin

ook na 1 april 2021 grondwater mag worden onttrokken en/of onttrokken grondwater mag worden geloosd op het oppervlaktewater. De Stichting heeft overigens bezwaar aangetekend tegen het besluit tot het handhavend optreden tegen Sachem wegens het onttrekken van grondwater. Dit omdat de Stichting van oordeel is dat de termijn tot 1 april 2021 die Sachem wordt gegund veel te lang is. In de omgevingsvergunning moet worden geweigerd om voor 1 april 2021 nog grondwater te onttrekken.

Reactie a7:

De grondwateronttrekking maakt geen onderdeel uit van de nu voorliggende omgevingsvergunning. Het onttrekken van grondwater is geregeld in de vergunningverlening Waterwet van 13 december 2016 (zaaknummer 2016-003857) en dient in dat kader bezien te worden. Inmiddels (op 24 maart 2021, ECLI:NL:RVS:2021:634) heeft de Raad van State uitspraak gedaan. Het hoger beroep is ongegrond verklaard. Zoals gezegd valt dit buiten de reikwijdte van deze vergunning. Ten aanzien van het gebruik van drinkwater hebben wij in voorschrift 4.1.1 een preventieplan voorgeschreven.

a8. Natuurgebieden

Het verrichten van handelingen die invloed hebben op beschermde natuurgebieden. Significante effecten op nabijgelegen Natura 2000-gebieden kunnen niet worden uitgesloten. In dat verband is met name het Natura 2000-gebied de Rijntakken relevant. De grens van dit gebied ligt op de gemeentegrens van Zaltbommel. Het betreft dan in het bijzonder de Hurwenensche Kil ten oosten van Zaltbommel en de gebieden aan de noordelijke oever van de Waal ten zuiden van de kern Neerijnen. Deze Natura 2000-gebieden liggen binnen het werkgebied van de Stichting.

Reactie a8:

De aangevraagde beoogde situatie heeft een stikstofdepositie van meer dan 0,00 mol/ha/j op Natura 2000-gebieden, waardoor effecten door stikstof niet uitgesloten zijn. Uit de beoordeling blijkt dat door middel van intern salderen er geen sprake is van significante effecten door de aangevraagde veranderingen op Rijntakken.

a9. Stikstof

Uit de ontwerpvergunning en de stukken die daarbij gevoegd zijn, blijkt dat de vergunning kan worden verleend omdat er geen sprake is van een toename van de depositie ten opzichte van de referentiesituatie op -bijna- overbelaste hexagonen in nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Dat zou in het bijzonder blijken uit het rapport van Royal Haskoning d.d. 4 februari 2020, dat als bijlage bij de aanvraag is gevoegd. In de toelichting bij het besluit wordt in gegaan op de stikstofdepositie in Hoofdstuk 16. In de stukken wordt gesteld dat Sachem gebruik maakt van de mogelijkheid tot intern salderen. De situatie na vergunningverlening wordt vergeleken met de referentiesituatie. Dat is de situatie zoals zij is vergund in de vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 op 26 januari 2015.

Uit de Beleidsregel intern salderen blijkt dat alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de toestemming opgenomen N-emissie in de referentiesituatie, voor zover de capaciteit feitelijk is gerealiseerd.

Uit de beschikbare stukken is niet, althans onvoldoende, af te leiden dat de stikstofdepositie in de beoogde situatie afneemt ten opzichte van de vergunde situatie in 2015 en de feitelijk gerealiseerde capaciteit. Uit paragraaf 16.2 van de toelichting bij de ontwerpvergunning blijkt dat de feitelijk gerealiseerde capaciteit wordt afleidt uit facturen inzake het (gas)verbruik. Onduidelijk echter is hoe uit de facturen voor het gebruik van gas de feitelijk gerealiseerde capaciteit is vastgesteld, wat de feitelijk gerealiseerde capaciteit is die is vastgesteld, en welke de daarbij behorende stikstofemissies zijn ten opzichte waarvan de interne saldering is uitgevoerd.

In het bijzonder wordt gewezen op het feit dat in de voornoemde stukken staat dat de NO_x-emissie als gevolg van de stoomketels in de beoogde situatie aanzienlijk afneemt in vergelijking tot de vergunde en feitelijk gerealiseerde situatie. Daarbij zijn in het bijzonder de stoomketels 3 en 4 relevant. Er is niet deugdelijk gemotiveerd op basis waarvan de feitelijk gerealiseerde emissie van ruim 4.000 kg NO_x per jaar is vastgesteld.

Ten aanzien van de Regeneratieve Thermische Oxidatie (RTO) staat in het rapport dat wordt uitgegaan van een emissievracht van 1.020 kg NO_x per jaar. Het is onduidelijk op basis waarvan de emissie van deze installatie wordt vastgesteld.

Reactie a9:

In 2014 is een vergunning voor de Natuurbeschermingswet 1998 aangevraagd. De vergunning is op 26 januari 2015 verleend met zaaknummer 2014-012574. Destijds bleek uit de bij de aanvraag gevoegde stikstofrapportage 'Voortoets/globale passende beoordeling Sachem Europe B.V. in het kader van de natuurbeschermingswet' (KWA Bedrijfsadviseurs B.V., 2014) in tabel 1 van bijlage 1 dat de drie aanwezige stoomketels een totale stikstofemissie van 4.100 kg NO_x/j hadden. Voor het vaststellen van de feitelijk gerealiseerde capaciteit kan daarom uitgegaan worden van deze vergunde hoeveelheid stikstofemissie. Uit de facturen blijkt dat er een gasverbruik is van 2 miljoen Nm³/j. Omgerekend is dit 1.260 kg NO_x/j. Dit is lager dan de 4.100 kg NO_x/j. Het gasverbruik van de stookinstallaties alleen bepaalt niet de feitelijk gerealiseerde capaciteit, omdat het gaat om de volledig opgerichte installaties en gebouwen, of gerealiseerde infrastructuur en overige voorzieningen die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de activiteit. Dit houdt in dat de feitelijk gerealiseerde capaciteit wordt bepaald aan de hand van de emissiebronnen die in de huidige vergunde situatie aanwezig zijn en die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de (vergunde) activiteit. Dit betekent dat voor de vergunde activiteit gekeken moet worden naar de bijbehorende maximale stikstofuitstoot van de stoomketels. Het gaat dus om de feitelijk maximale uitstoot van de betreffende ketels in samenhang met de uit te voeren vergunde activiteit. Wel is een terecht punt dat dit in het ontwerpbesluit niet duidelijk en volledig is beschreven. Dit is aangepast in het definitieve besluit. Daarnaast hebben we naar aanleiding hiervan een aanvullend voorschrift opgenomen dat het maximale gasverbruik voor de grootste stikstofbronnen en daarmee de maximale stikstofemissie niet overschreden mag worden, zie voorschrift 9.4.1. Voor de RTO is dit reeds opgelegd in voorschrift 9.1.1. In het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Stikstofdepositie-onderzoek Sachem' (d.d. 4 februari 2020) is op pagina A6 toegelicht hoe de emissievracht van 1.020 kg NO_x per jaar voor de RTO bepaald is.

a10. Verkeersbewegingen

Uit de toelichting bij de ontwerpvergunning, in het bijzonder paragraaf 16.2, blijkt dat er in de beoogde situatie sprake is van een toename van de verkeersbewegingen van zwaar vracht- en licht verkeer. De bijdrage van het verkeer is volgens paragraaf 16.2 79,7 kg NO_x per jaar. De verkeersberekeningen zijn uitgevoerd met AERIUS Calculator, zoals overigens ook voorgeschreven in de Regeling Natuurbescherming. AERIUS gebruikt voor wegverkeer het rekenmodel SRM2. Dit rekenmodel pleegt een niet deugdelijk onderbouwde afkapping op 5 kilometer afstand. Voor het Adviescollege Meten en Bereken Stikstof (bekend als de Commissie Hordijk) was dit een van de redenen om te adviseren het gebruik van SRM2 te beëindigen (Rapport 'Meer meten, robuuster rekenen' van 15 juni 2020).

Reactie a10:

De implementatie van SRM2 in AERIUS hanteert inderdaad een maximale rekenafstand van 5 kilometer tot de weg. De overweging hierbij is dat berekende bijdragen van wegverkeer op enkele kilometers van de weg niet meer betekenisvol zijn te herleiden tot een individueel project. Ook in de technische beschrijving van het RIVM is aangegeven dat voor wegverkeer op basis van SRM2 niet tot willekeurig grote afstanden mag worden gerekend. Door uit te gaan van een maximale rekenafstand van 5 km bij de doorrekening van individuele projecten, wordt hieraan invulling gegeven in AERIUS Calculator. Voor het vaststellen van de bijdrage van wegverkeer aan de totale landelijke deposities wordt wel landsdekkend gerekend. Voor het berekenen van de bijdrage van wegverkeer aan de totale landelijke deposities zoals opgenomen in de achtergronddepositiekaart van AERIUS Calculator 2019, worden deposities op rekenpunten verder dan 5 km van de wegvakken in dit geval berekend met het verspreidingsmodel OPS. Ten overvloede wordt AERIUS ieder jaar geactualiseerd om nieuwe wetenschappelijke inzichten in AERIUS Calculator te verwerken. Dit heeft onlangs op 15 oktober 2020 plaatsgevonden.

b. Gelderse Natuur en Milieu Federatie te Arnhem;

De Gelderse Natuur en Milieufederatie heeft kennis genomen van de twee ontwerpbesluiten m.b.t. het bedrijf Sachem B.V. te Zaltbommel en twee gedoogbesluiten. Het gaat daarbij om het volgende:

- Ontwerpbesluit m.b.t. een gehele inrichting omvattende aanvraag voor een Omgevingsvergunning revisie milieu voor Sachem Europe B.V. Van Voordenpark 15 te Zaltbommel, zaaknummer OLO- 4302715;
- Ontwerpbesluit omgevingsvergunning voor de navolgende werkzaamheden: het plaatsen van 3 PGS-15 kluizen; plaatsen RTO-installatie; plaatsen luchtbehandelingsinstallatie; plaatsen koelinstallatie met bijbehorende leidingbrug, voor Sachem Europe B.V. Van Voordenpark 15 te Zaltbommel, zaaknummer OLO- 4314367;
- Gedoogbesluit uitvoeren van projecten voor koelwater, ventilatie, kenmerkOD60/W.Z19.103340.09/D200594437, t.b.v. Sachem Europe B.V. Van Voordenpark 15 te Zaltbommel, d.d. 9 juli 2020;
- Gedoogbesluit starten van het productieproces waarbij in reactor T-08 met een maximale procesdruk van 10 bar gewerkt wordt, Zaaknummer ODRN: W.Z19.103340.06, t.b.v. Sachem Europe B.V. Van Voordenpark 15 te Zaltbommel, d.d. 17 juni 2020.

Het betreft een geïntegreerde zienswijze op de twee ontwerpbesluiten en een daarbij geïntegreerd bezwaar op de twee gedoogbesluiten die momenteel ter inzage liggen.

b1. Veiligheid

Vanuit de omgeving bestaan grote zorgen over de beoogde uitbreidingen in relatie tot de woonomgeving. Dit vanwege onder meer de relatief korte afstand tot onder meer de nieuwe woonwijk Waluwe, met diverse gevoelige bestemmingen tot de inrichting. Verhoging van de productie brengt verhoogde aan- en afvoer van gevaarlijke stoffen mee en meer opslag daarvan. Volgens de VNG richtlijn bedrijven en milieuzonering is de richtafstand categorie 5.3 industrieterreinen, waartoe het BRZO-bedrijf Sachem behoort, 750-1000 meter. De risicoberekening die door Haskoning is uitgevoerd gaat uit van een afstand van 600 meter tot gevoelige bestemmingen. De woonwijk Waluwe ligt binnen een nog veel kortere afstand van de inrichting dan 600 meter. De risico's voor de bewoners en de gebruikers van de bedrijfspanden, scholen en overige maatschappelijke functies zullen moeten worden beoordeeld op basis van de werkelijke afstand tot Sachem in huidige situatie.

In relatie tot het productieproces bestaan er ook zorgen t.a.v. het afgassen nu er geen sprake is van een operationele technisch volwaardige RTO. Daarbij gaat het onder meer om het toestaan van starten van het productieproces waarbij in reactor T-08 met een maximale procesdruk van 10 bar gewerkt wordt.

Reactie b1:

Bij de bepaling en de beoordeling van de veiligheid rondom Sachem is de woonwijk Waluwe meegenomen.

De randvoorwaarde met betrekking tot de periode totdat de RTO geïnstalleerd en werkzaam is, is weergegeven in voorschrift 9.1.2. Daarin is een emissiegrenswaarde voor VOS opgenomen voor een overgangperiode van uiterlijk één jaar na onherroepelijk worden van voorschrift 9.1.1. Deze emissiegrenswaarde is ten opzichte van de huidige vergunde emissiegrenswaarde een verlaging van circa 60%. Dat betekent dat de vergunde productietoename niet leidt tot een emissietoename.

b2. Wet natuurbescherming

Met betrekking tot het onderdeel Wet natuurbescherming geeft de AERIUS-verschilberekening in de kolom 'Hectare met hoogste verschil' een toename van stikstofdepositie van 0,01 mol/ha/j. Het is niet duidelijk op grond waarvan is bepaald dat er in dit geval geen sprake is van een mogelijk significant negatief effect op instandhoudingsdoelstellingen Natura2000. Bovendien ontbreekt een cumulatieve effectbepaling vanwege andere recent vergunde situaties en/of andere actuele vergunningsaanvragen Wet natuurbescherming in

voorbereiding. Deze cumulatieve effectbepaling is vanwege de Wet natuurbescherming en de Habitatrictlijn verplicht.

Reactie b2:

Vanwege de nieuwe release van Aeries Calculator op 15 oktober 2020 is er een nieuwe Aeriesverschilberekening met kenmerk RwlqJcLGtxQR gemaakt. Uit de verschilberekening blijkt dat het grootste verschil 0,01 mol/ha/j is op Rijntakken. Er is daarmee sprake van een stikstofdepositie met een maximale toename van 0,01 mol/ha/j na het salderen. Echter in kolom 'Verschil op (bijna) overbelaste hexagonen*' is het verschil 0,00 mol/ha/j. Deze kolom geeft aan of de maximale toename plaatsvindt op een hexagoon die (bijna) overbelast is. De waarde 0,00 mol/ha/j geeft aan dat dit niet het geval is. De maximale toename vindt plaats op een hexagoon waarvan de achtergronddepositie minstens 70 mol onder de Kritische Depositie Waarde (KDW) is. Er is daarmee geen sprake van een significant effect. Wel is een terechte opmerking gemaakt met betrekking tot de cumulatieve effectbepaling. Hiervan wordt verwacht dat door (mogelijke) toekomstige ontwikkelingen de cumulatieve effecten niet zullen leiden tot significante effecten, omdat het verschil tussen de achtergronddepositie en de KWD zodanig is dat (bijna) overbelaste hexagonen eerder overschreden worden dan de hexagonen met de grootste toename. Hierdoor kunnen geen vergunningen verleend worden voor (mogelijke) toekomstige ontwikkelingen, omdat in praktijk sprake is van stikstofdepositie op (bijna) overbelaste hexagonen. Daarbij ligt de achtergronddepositie minstens 70 mol onder de KWD. In de Beleidsregels intern en extern salderen is hierover toegelicht: "De marge van 70 mol/ha/jaar ten opzichte van de kritische depositiewaarde komt ongeveer overeen met 1 kg N/ha/jaar. Deze hexagonen waarbij de KDW wordt benaderd maar niet is overschreden, worden meegenomen bij de berekeningen. Dit om een overschrijding in de toekomst te voorkomen en om aan te sluiten bij het voorzorgsprincipe uit de Habitatrictlijn.

b3. Effecten grondwater

De beoogde productie-uitbreiding betekent dat sprake zal zijn van een significant verhoogd gebruik van grondwater. De effecten hiervan zijn naar onze mening onderbelicht. Zeker nu periodiek sprake is van verdrogingseffecten dient vanuit het voorzorgsbeginsel meer aandacht gegeven te worden aan beperking van het gebruik van grondwater en modernisering van productieprocessen om het gebruik van grondwater te verminderen. De locatie van Sachedem ligt deels in het intrekgebied drinkwater van de waterwinning Kolff van Vitens. Voor intrekgebieden geldt, naast het verbod op de winning van fossiele energie, ook de zorgplicht. Dit blijkt uit de toelichting op artikel 3.5 van de Omgevingsverordening Gelderland. Niet duidelijk is op welke wijze de zorgplicht in voorliggende procedure is toegepast.

Reactie b3:

De grondwateronttrekking maakt geen onderdeel uit van de nu voorliggende omgevingsvergunning. Het onttrekken van grondwater is geregeld in de vergunningverlening Waterwet van 13 december 2016 (zaaknummer 2016-003857) en dient in dat kader gezien te worden. Inmiddels (op 24 maart 2021, ECLI:NL:RVS:2021:634) heeft de Raad van State uitspraak gedaan in het hoger beroep naar aanleiding van deze Waterwetvergunning. Het hoger beroep is ongegrond verklaard. Dit betekent dat de vergunning om tot 1 juli 2023 grondwater te mogen onttrekken in stand gebleven is. In deze vergunning kunnen wij dit niet anders maken. Ten aanzien van het gebruik van drinkwater hebben wij in voorschrift 4.1.1 een preventieplan voorgeschreven.

b4. Bezwaar gedogen derde belanghebbenden

In de publicatie schetst het bevoegd gezag ten onrechte het beeld dat derde belanghebbenden geen bezwaar kunnen maken tegen een gedoogbesluit. U stelt dat gedoogbesluiten door een richtinggevende uitspraak ECLI:NL:RVS:2019:86 van 24 april 2019 niet meer aan te merken zijn als besluiten in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. En dat daarom tegen deze beslissingen geen bezwaar en beroep meer openstaat. Dit is een verkeerde voorstelling van zaken. Uit de uitspraak waarnaar wordt verwezen blijkt duidelijk dat gedoogbesluiten genomen ambtshalve of op verzoek van een aanvrager om tijdelijk te mogen afwijken van het geldende regime gelijk worden gesteld aan een besluit waartegen bezwaar kan worden gemaakt door derde belanghebbenden. Uit de uitspraak: *"Als de gedoogverklaring ambtshalve, of op verzoek van de overtreder is afgegeven, is er geen sprake van een afwijzing van een handhavingsverzoek, en dus ook geen*

(afwijzings)beschikking in de zin van artikel 1:3, tweede lid van de Awb. Toch heeft de derde belanghebbende ook in dat geval toegang tot de bestuursrechter. Volgens de advocaat-generaal kan de gedoogbeslissing namelijk worden gelijk gesteld met (en niet: aangemerkt als) een Awb-besluit".

Reactie b4:

De opmerking dat er tegen een gedoogbesluit bezwaar mogelijk is, klopt niet. In de betreffende uitspraak is bepaald dat een gedoogbesluit geen besluit is in de zin van de Algemene wet bestuursrecht omdat dit niet is gericht op rechtgevolg. Een gedoogbeslissing is een brief van een bestuursorgaan waarin is vermeld dat volgens het bestuursorgaan sprake is van een overtreding, waartegen het bestuursorgaan voorsnog niet tot handhaving overgaat, zonder meer of alleen als aan de in de brief vermelde voorwaarden wordt voldaan. Het betreft een toezegging en geen rechtshandeling. Tegen een gedoogbeslissing kunnen geen bestuurlijke rechtsmiddelen (meer) worden aangewend. Een derde belanghebbende kan bij het bestuursorgaan een verzoek tot handhaving indienen. De schriftelijke reactie hierop is een besluit in de zin van de Awb, waartegen rechtsmiddelen open staan.

b5. Er kan nu geen vergunning verleend worden

De vergunningen kunnen, nu de verschillende zaken niet of onvoldoende zijn onderzocht, niet worden verleend. Het is voorbarig nu reeds over te gaan tot het verlenen van gedoogvergunningen. Eerst dient te worden gezien of en op welke wijze de ingebrachte bedenkingen op de ontwerpbesluiten leiden tot het intrekken of wijzigen van de ontwerpbesluiten. In die zin is het daarom ook van belang te voorkomen dat er reeds onomkeerbare ontwikkelingen worden toegestaan. Ons verzoek daarom is de twee gedoogbesluiten in te trekken in afwachting van de uitkomsten van de zienswijze procedures op de ontwerpbesluiten.

Gelet op de uitbreidingswensen, het productieproces, de noodzakelijke modernisering en de afstanden tot gevoelige bestemmingen, ligt het naar onze mening voor de hand om eerst te bezien of het bedrijf nog wel op de juiste locatie is gelegen en of er op voorhand niet eerst gekeken zal moeten worden naar de mogelijkheid van uitplaatsing en dat eerst in voldoende mate de verschillende risicofactoren voor de omgeving qua milieu en veiligheid zijn onderzocht en de diverse belangen in evenredigheid worden afgewogen.

Reactie b5:

Als bevoegd gezag zijn we gehouden te beslissen op een ingediende aanvraag. De aanvraag beschikt over de noodzakelijke bijlagen. De uitgevoerde QRA is door het RIVM getoetst. De ingebrachte zienswijzen geven ons geen aanleiding om de procedure stop te zetten.

c. Leefmilieu te Nijmegen;

c1. Geen koppeling ontwerpvergunning met vergunningaanvraag

De vergunningaanvraag is ten onrechte niet gekoppeld aan de ontwerpvergunning. Zo is er in de ontwerpvergunning nergens een koppeling te zien met de aanvraag en de onderbouwende documenten op het gebied van o.a. Luchtemissie (M7 dd 4 februari 2020), Stikstofdepositie (M9 dd 4 februari 2020) ed.

Reactie c1:

Er wordt niet beargumenteerd waarom deze rapporten aan de vergunning moeten worden gekoppeld. Op basis van deze rapporten is de emissie beoordeeld en zijn voorschriften gesteld. De rapporten deel laten uitmaken van de vergunning is dan ook niet noodzakelijk.

c2. Uitbreiding productiecapaciteit met 25% en uitfasering epichloorhydrine

In de vergunning wordt een uitbreiding van de productiecapaciteit met 25% aangevraagd. De basisgrondstof van het productieproces is epichloorhydrine. Epichloorhydrine is een kankerverwekkende stof. Het gebruik van kankerverwekkende stoffen dient te worden uitgefaseerd, ook het gebruik van epichloorhydrine. Met een uitbreiding van de productiecapaciteit wordt het tegendeel bereikt. De productie uitbreiding dient daarom niet te worden toegestaan. In dit kader dient het bedrijf Sachem te worden verplaatst naar het Botlekgebied te Rotterdam waar soortgelijke bedrijven zijn gevestigd. De algehele infrastructuur en toezichthoudende organisaties zijn daar beter uitgerust met betrekking tot dit soort bedrijven.

Sachem verzoekt in haar aanvraag voor een nieuwe revisievergunning om een vergunde totale productiecapaciteit van 40.000 ton eindproducten per jaar. Dat is een toename van 25% ten opzichte van de sinds 2006 vergunde hoeveelheid (32.000 ton). Omdat Sachem de afgelopen vijftien jaar in enig jaar nooit meer produceerde dan 27.000 ton, en vaak zelfs veel minder, is er geen enkele noodzaak om Sachem nu zo'n grote productietoename te vergunnen. Wat tegen een grotere productie pleit is allereerst dat er een forse toename van risico's zal zijn, omdat veel grotere hoeveelheden gevaarlijke stoffen verwerkt zullen gaan worden. Daarnaast zal rekening gehouden moeten worden met het scenario dat Sachem, ingekneld tussen A2, spoor, woningen en bedrijven, onvoldoende toekomstperspectief houdt en – mogelijk bespoedigd door uitbreiding van weg- en spoorvervoer, binnen afzienbare tijd zal moeten verhuizen. Een grotere vergunde productie nú zal dan te zijner tijd tevens inhouden dat de overheid een veel grotere schadevergoeding aan Sachem zal moeten geven.

Reactie c2:

Sachem vervaardigt een groot aantal verschillende eindproducten. Voor sommige producten is een relatief lange productietijd nodig, sommige producten worden in een korter tijdsbestek vervaardigd. Op basis van marktprognoses is het niet uitgesloten dat er een verschuiving plaatsvindt in de verhouding tussen producten met een kortere en een langere productietijd, waardoor met dezelfde productiemiddelen meer eindproduct kan worden vervaardigd. Op dit moment zijn er geen initiatieven bekend om Sachem te verplaatsen. Daarnaast is het eventueel verplaatsen van de activiteiten van Sachem geen afwegingsgrond voor de aangevraagde omgevingsvergunning.

c3. MER-plicht

Gezien het feit dat het chemisch bedrijf nabij kantoorgebouwen en woonwijken is gelegen, had er een milieu-effectrapport moeten worden opgesteld. Zie pagina 34 ontwerpvergunning (Hoofdstuk 2 M.E.R. beoordelingsbesluit). Dan had ook de onafhankelijke MER-commissie de inhoud van de documenten op kwaliteit getoetst.

Reactie c3:

Op 26 maart 2019 hebben wij een aanmeldnotitie m.e.r.-beoordelingsplicht van Sachem ontvangen. Op basis van deze aanmeldnotitie hebben wij besloten dat er geen milieueffectrapport noodzakelijk is.

c4. Onafhankelijke toetsing luchtemissies kankerverwekkende stoffen en andere luchtemissies

Jaarlijks gebruikt Sachem 8.700 ton van het kankerverwekkende epichloorhydrine (zie tabel 4.1 in ZZS Luchtonderzoek Sachem d.d. 4 februari 2020). De huidige uitstoot via de schoorsteen zou jaarlijks slechts 10,6 kg bedragen en de uitstoot in de nieuwe situatie 0,14

kg. Deze uitstootgegevens zijn afkomstig van het bedrijf zelf. Onduidelijk is op welke manier deze uitstoot is berekend en of deze correct is. Er wordt uitgegaan van de volgende rendementen (zie paragraaf 4.3.4, pagina 17): condensor met 60% reductie, gaswasser met 50% reductie en centrale gaswasser met 25% reductie. Dat houdt in dat het huidige systeem een reinigingsrendement van 15% heeft.

In de nieuwe situatie wordt de lucht uit de hallen met het gassysteem gereinigd.

Het Lucht emissieonderzoek Sachem Europe d.d. 4 februari 2020 en het ZZS onderzoek Sachem Europe d.d. 4 februari 2020 en de onderliggende documenten dienen door een onafhankelijk ter zake deskundig onderzoeksinstituut te worden gecontroleerd.

Meetgegevens en emissiegegevens van een soortgelijke chemische fabriek zijn niet overlegd. Dan had een grootte orde en vergelijking van de uitstoot van stoffen als epichloorhydrine kunnen worden gemaakt.

Op pagina 10 van het Luchtemissieonderzoek Sachem Europe staat aangegeven dat de exacte configuratie van de RTO nog niet is vastgesteld: *"De exacte configuratie van de RTO is op dit moment nog niet definitief vastgesteld. Er wordt momenteel uitgegaan van een ontwerpwaarde van de RTO van circa 2.000 Nm³ /uur. Deze capaciteit bestaat voor een deel uit de te behandelen afgasstromen uit het proces, en voor een deel uit de benodigde (schone) luchtstroom ten behoeve van verdunning en verbrandingslucht (zuurstof). De verdunning (in combinatie met een smoothing filter) is benodigd om te allen tijde het ontstaan van explosieve mengsels aan de ingang van de RTO te voorkomen. Het is op dit moment nog niet definitief vastgesteld of de RTO dient te bestaan uit 2 of 3 keramische bedden. Dit maakt voor de werking van de installatie echter niet uit."*

Zonder exacte configuratie is het rendement van de luchtzuiveringsinstallatie niet aan te geven.

Reactie c4:

Hoe de RTO exact wordt uitgevoerd is aan het bedrijf, zolang het vereiste verwijderingsrendement van ten minste 98% maar wordt gehaald. Het exacte rendement van een nieuwe installatie kan pas worden bepaald als deze in werking is.

c5. Verhoging stikstofuitstoot

Toename stikstofdepositie op Natura2000 Rijntakken wettelijk niet mogelijk

Op 31 mei 2019 heeft de Raad van State het PAS-systeem onwettig verklaard. Vanaf deze datum is een toename van de stikstofdepositie op natuurgebieden niet mogelijk is. Uit Figuur 1 blijkt dat er een verhoging van + 0.04 mol/ ha/j (maximale depositie/ha/ jaar) plaatsvindt (Onderzoek stikstofdepositie d.d. 29 maart 2019). Daarmee zit het bedrijf op slot en is de productieverhoging niet mogelijk.

Het rapport RHDHV d.d. 29 maart 2019¹ stelt het volgende: *"Uit de resultaten van de stikstofdepositieberekeningen blijkt dat er alleen in het Natura 2000-gebieden 'Rijntakken' een kleine toename is. Deze toename is zo klein (0,04 mol/ha/jaar) dat deze verwaarloosbaar is volgens het PAS systeem. Er is daardoor geen zogenaamde ontwikkelingsruimte nodig. De conclusie van het onderzoek is dat er een (nieuwe) natuurvergunning nodig is. Omdat de toename zo klein is hoeft er geen ontwikkelingsruimte te worden aangevraagd."*

Verwezen wordt naar de Aeriusberekening d.d. 28/3/2019 en d.d. 4/2/2020 m.b.t. bestaande en beoogde situatie.

In "Hoofdstuk 16 Wet natuurbescherming" van de ontwerpbeschikking staat aangegeven dat de berekende maximale toename van de stikstofdepositie op Natura2000 Rijntakken in de ontwerpbeschikking 0,01 bedraagt. Er is niet duidelijk gemaakt welke de juiste berekeningen zijn.

¹ Stikstofdepositie-onderzoek SACHEM. Referentie: I&BBE4582-116-100R001F01. Status: 01/Finale versie. Datum: 29 maart 2019. Projectnaam: SACHEM revisievergunning. Projectnummer: BE4582-116-100.

Verschillen in stikstofemissie RTO

Er bestaan verschillen in de opgaves van de stikstofuitstoot van de RTO (Regeneratieve Thermische Naverbrander).

In de depositieberekening van het rapport d.d. 31 maart 2019 bedraagt de stikstofuitstoot van de RTO 1.857 kg NO_x/ jaar en in de opgave van de ontwerpvergunning 1.020 kg NO_x/ jaar. De uitstoot van de RTO in de ontwerpvergunning is 837 kg NO_x/jaar lager. Dit verschil wordt verklaard door een lagere NO_x-uitstoot van de RTO (zie bijlage 4, toelichting onder Tabel 2, vierde voetnoot). De restemissies dalen van 106 mg NO_x/m³ (rapport 31 maart 2019) naar 60 mg NO_x/m³ (rapport 4 februari 2020).

Saldering stikstofemissies drie bestaande stoomketels

In paragraaf 3.1 van het stikstofdepositierapport d.d. 4 februari 2020 staat aangegeven dat voor de berekening van de stikstofemissievrachten is uitgegaan van de uitgangspunten, waarbij de emissies van de drie bestaande stoomketels deels wordt gesaldeerd. Onduidelijk is wat daarmee wordt bedoeld.

Verschillen in stikstofemissies stoomketels in huidige en beoogde situatie/ EMJV's

Voor de stikstofemissie van de drie stoomketels in de huidige vergunde situatie is in de stikstofdepositieberekening 4.100 kg NO_x/jaar opgenomen. Er is niet aangegeven wat de huidige feitelijke jaarlijkse stikstofuitstoot van de drie stoomketels is. In de elektronische milieujaarverslagen (EMJV's) van 2013, 2014 en 2015 staat een totale jaarlijkse uitstoot van resp. 4.116 kg, 1.452 kg, 1.482 kg NO_x. In 2014 en 2015 ligt de jaarlijkse stikstofuitstoot NO_x uitstoot op het niveau 1.450 - 1.480 kg NO_x in plaats van 4.100 kg NO_x. Men dient dus als referentie uit te gaan van 1.482 kg NO_x/jaar in plaats van 4.100 kg NO_x/jaar voor de drie stoomketels.

Kunstmatig ophogen feitelijke referentiesituatie stikstofemissie

Er zal geen verandering plaatsvinden in de draaiuren en emissies van de drie stoomketels. Daarmee blijft de totale jaarlijkse feitelijke stikstofuitstoot van de drie stoomketels gelijk. De stikstofemissie van Sachem zal door de plaatsing van een extra RTO met 1.020 c.q. 1.857 kg NO_x jaarlijks in totaal toenemen. Bij de stikstofdepositieberekening wordt echter uitgegaan van een daling van de uitstoot. Dit als gevolg van het kunstmatig ophogen van de referentiesituatie. Dit kunstmatig ophogen van de feitelijke referentiesituatie voor de stikstofemissie heeft ook plaatsgevonden bij de vergunningaanvraag Wet natuurbescherming van de biomassa-bijstook van de Amercentrale en van de biomassa-centrale Diemen. Zie: <https://www.platform-investico.nl/artikel/meer-stikstof-door-rekentruc-voor-houtstook/>. Verzocht wordt uit te gaan van de correcte referentiesituatie.

Verschillen in berekende maximale toename stikstofdepositie

In Hoofdstuk 16 Wet natuurbescherming van de ontwerpbeschikking staat aangegeven dat de berekende maximale toename van de stikstofdepositie op Natura2000 Rijntakken in de ontwerpbeschikking +0.01 bedraagt. In het rapport van adviesbureau RHDHV d.d. 29 maart 2019 staat een berekende maximale toename van de stikstofdepositie op Natura2000 Rijntakken van +0.04. Het verschil tussen de Aerijs berekeningen RqB3seKeis1m (d.d. 29 maart 2019; maximale toename 0,04 mol/ha/jaar) en RWpM8ZJH7cyv (genoemd in Hoofdstuk 16 van de ontwerpvergunning d.d. 18 juni 2020; maximale toename 0,01 mol/ha/jaar) is niet aangegeven.

In de ontwerpvergunning staan 3 depositieberekeningen aangeduid.

- AERIUS-verschilberekening (kenmerk RWpM8ZJH7cyv);
- AERIUS-berekening gebruiksfase (kenmerk RuhmUfn2CvAc);
- AERIUS-berekening aanlegfase (kenmerk RSpU8yMeGWP).

Zonder wettelijke vergunning Wnb geen bouw

De bouw mag niet starten zonder een onherroepelijke vergunning Wet natuurbescherming (Wnb). De provincie dient hier op te handhaven. Voor de bouwfase ontbreekt een vergunning Wet natuurbescherming. Ook de bouwfase zit zonder vergunning Wnb op slot. De stikstofemissies tijdens de bouwfase is aangegeven tabel 2, pagina 29 van de ontwerpvergunning.

Andere vermestende en verzurende stoffen niet meegenomen

Bij de Aeriusberekening zijn ten onrechte andere vermestende en verzurende stoffen niet meegenomen. Stoffen zoals SO₂, HCl, HF en HBr. Deze stoffen hebben ook negatieve effecten op Natura2000 gebieden en dienen te worden meegenomen.

Vergunningaanvraag Wet natuurbescherming toesturen

In paragraaf 16.1 Wet natuurbescherming van de ontwerpvergunning staat het volgende: "Uit de bij de aanvraag ingediende Aeriusberekeningen van de beoogde situatie blijkt dat er gebieden zijn met stikstofdepositie boven de kritische depositiewaarde en er sprake is van vergunningplicht.

Gevraagd wordt de nieuwe aanvraag Wet natuurbescherming en de ontwerpvergunning Wnb van Sachem aan Leefmilieu te sturen.

Reactie c5:

Het rapport van RHDHV (d.d. 29 maart 2019) maakt geen onderdeel uit van de aanvraag. De genoemde maximale toename van de stikstofdepositie van 0,01 is gebaseerd op de AERIUS-verschilberekening RWpM8ZJH7cyv. Deze berekening was per abuis geen onderdeel van de aanvraag. Dit is aangepast en tevens zijn de nieuwe AERIUS-berekeningen toegevoegd. Met saldering van de emissies van de bestaande stoomketels wordt bedoeld dat de emissie wordt bepaald op basis van een realistische inschatting.

De feitelijk gerealiseerde capaciteit betreft de op het moment van indienen van de aanvraag op grond van een toestemming volledig opgerichte installaties en gebouwen, of gerealiseerde infrastructuur en overige voorzieningen die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de activiteit. Dit houdt in dat de feitelijk gerealiseerde capaciteit wordt bepaald aan de hand van de emissiebronnen die in de huidige vergunde situatie aanwezig zijn en die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de (vergunde) activiteit.

Dit betekent dat voor de vergunde activiteit gekeken moet worden naar de bijbehorende maximale stikstofuitstoot van de stoomketels. Het gaat dus om de feitelijk maximale uitstoot van de betreffende ketels in samenhang met de uit te voeren vergunde activiteit. Er is dus geen sprake van het kunstmatig ophogen van de referentiesituatie.

De bouwfase is meegenomen in de beoordeling en daarmee ook in de (ontwerp)vergunning.

In paragraaf 5.3.3 op pagina 38 en 39 van het rapport 'Stikstofdepositie-onderzoek Sachem' (d.d. 4 februari 2020) is beschreven dat naast stikstofoxiden ook waterstofchloride en waterstofbromide vrijkomen. Er is een loogscrubber voorzien die deze zuren verwijdert, waardoor voldaan wordt aan het emissieniveau uit de BREF (documenten waarin emissieniveaus die haalbaar zijn met de Best Available Techniques (BAT) zijn vastgelegd). Inmiddels heeft Sachem een nadere berekening uit laten voeren naar de bijdrage van deze andere vermestende en verzurende stoffen (zoals SO₂, HCl, HF en HBr). Hieruit blijkt dat deze bijdrage verwaarloosbaar is. Zie hiervoor de rapportage van 15 maart 2021 met kenmerk BE4582.

Inmiddels is gebleken dat er geen vergunning Wnb hoeft worden te verleend als onderdeel van deze vergunningprocedure voor de omgevingsvergunning.

c6. Ontploffingsgevaar en gedoogsituatie RTO

Ontploffingsgevaar

Sachem is voornemens op basis van het niet voldoen aan de BREF t.a.v. emissies VOS een Regeneratieve Thermische Oxidator (naverbrander) in te zetten. De ontwikkelspecificaties lijken daarin rendementen van meer dan 98% op te leveren. Maar er kleven ook onzekerheden, risico's en nadelen aan. Bijvoorbeeld dat zorgvuldig gelet moet worden dat de ingevoerde afgassen ruim buiten explosiegrens blijven. Gezien de capaciteitsverhoging met hogere drukken én toepassing van één grotere 10 atmosfeer drukreactor van bruto 12 m³, zal het inregelen en beheersbaar hebben van de installatie een nauwkeurig management verlangen. Er is geen enkele garantie dat een en ander leidt tot de gewenste veiligheid en verlaging van emissie. Ook de kleinere drukreactoren voeden de afgasstroom naar de RTO.

De afgassen komen alle samen bij de RTO en dienen op dat moment onder de explosiegrens te blijven van de RTO. De diameters van de kanalen zijn verschillend, de afstanden tot reactoren zijn verschillend; kortom zeer complex te beheersen met na-ijltijden ed. Het op voorhand gedogen van de ene operationele grote reactor leidt tot een complexe proefsituatie met veel risico's en nog geen operationele RTO. Totdat de RTO operationeel is, is afvoer van afgassen via gaswasser problematisch en de vraag rijst of dat technisch acceptabel is en veilig is. Er is sprake van een blow down vat installatie om eventuele noodsituaties te vereffenen. In ieder geval tijdelijk extra verontreiniging en uitstoot. Gezien de druk op productie lijkt dat niet logisch en niet wenselijk. Dit in relatie met de overige niet gecertificeerde reactoren leidt tot de aanbeveling niet te gedogen maar stap voor stap zaken volgens de regels en volgens wettelijke eisen in bedrijf te stellen.

Eerst RTO installeren, daarna pas productieverhoging

Op 18 maart 2005 verzocht Sachem om een nieuwe milieuv vergunning. Officieel heette dat toen de "Definitieve aanvraag voor de Wet milieubeheer vergunning SACHEM Europe B.V. te Zaltbommel". Daarbij werd onderzoek gedaan hoe de uitstoot van koolwaterstoffen verminderd kon worden. Bekende koolwaterstofverbindingen zijn benzeen, naftaleen en polycyclische aromatische koolwaterstoffen (Pak's). Verschillende van deze stoffen kunnen kanker veroorzaken. Het ontstaan en de verspreiding ervan moet dus worden voorkomen. Het onderzoek uit 2005 door Haskoning namens Sachem wees uit dat een RTO (Regeneratieve Thermische Oxidator) het meest optimale resultaat zou geven, maar deze techniek werd in 2005 als te duur door Sachem ter zijde geschoven. In het 'Luchtemissie onderzoek SACHEM Europe B.V.' van 4 februari 2020, onderdeel van de nieuwe aanvraag, ook opgesteld door Haskoning, lezen we dat er afspraken met het provinciebestuur gemaakt zijn om het gehele afgasbehandelingssysteem te herzien. De hoofdreden is dat de emissies van vluchtige organische stoffen (verder VOS) met het huidige systeem niet voldoen aan de VOS-emissieniveaus conform de BREF Organische fijnchemie." Sachem zal daarom een duurzame en geavanceerde oxidatieve techniek, namelijk een Regeneratieve Thermische Oxidator (verder RTO) gaan gebruiken. De bouw van de RTO vergt veel voorbereiding en het systeem moet van tevoren goed getest worden, want er zijn ook risico's aan zo'n RTO verbonden (o.a. ten gevolge van explosieve gasmengsels). Maar het kan en mag geen maanden en zeker geen jaren meer duren, voor Sachem de emissies van ongezonde stoffen voldoende omlaag gebracht heeft. De emissies van de proefboerderij (ook wel het 'technicum' genoemd) worden bij toepassing van de RTO niet meegenomen. Ook deze dienen beter gereduceerd en gereguleerd te worden. Door het toestaan van een aanzienlijke productieverhoging gaat de uitstoot van schadelijke emissies ook toenemen en zal deze niet voldoen aan de BREF Organische Fijnchemie. Pas wanneer de RTO is geïnstalleerd en werkzaam is, kan de productieverhoging zonder toename van schadelijke emissies plaatsvinden. Voor de volksgezondheid en het milieu van Zaltbommel en omgeving moet dit een harde voorwaarde zijn. Verzocht wordt daarom erop toe te zien dat bij het verlenen van de vergunning de reiniging van afgassen en andere emissies direct in voldoende mate geborgd is.

Reactie c6:

De randvoorwaarde met betrekking tot de periode totdat de RTO geïnstalleerd en werkzaam is, is weergegeven in voorschrift 9.1.2. Daarin is een emissiegrenswaarde voor VOS opgenomen voor een overgangperiode van uiterlijk één jaar na in werking treden van voorschrift 9.1.1. Deze emissiegrenswaarde is ten opzichte van de huidige vergunde emissiegrenswaarde een verlaging van ca. 60%. Dat betekent dat de vergunde productietoename niet leidt tot een emissietoename.

De VOS-emissies van de reactoren het Technicum vallen onder het toetsingskader van afdeling 2.3 Activiteitenbesluit. De emissie van deze reactoren is beperkt en valt onder de vrijstellingsgrens (art. 2.6 Activiteitenbesluit).

Een RTO oxideert organische stoffen tot water en kooldioxide. De RTO opereert binnen de explosiegrenzen door de ingebouwde LEL-detectiesensoren. De functie van de gaswasser is dat de gasvormige chloorhoudende bestanddelen (zoals waterstofchloride) afgevangen worden en in het medium van de gaswasser oplossen.

Binnen een RTO moeten de stoffen in dampvorm aanwezig zijn. De hoeveelheid (kg) in vergelijking met een vloeistof is erg laag. Daarmee is er geen aanleiding om de RTO bij de risicoberekeningen te betrekken.

Op drukvaten –waaronder de RTO en de drukreactoren- is het Warenwetbesluit-drukapparatuur van toepassing. Het is de Inspectie SZW die daar toezicht op houdt. Daarom zijn in de omgevingsvergunning voor deze installaties geen eisen opgenomen.

c7. Toename van risico op explosie en gifwolk

In de scenario's voor het bestrijden van een calamiteit bij Sachem vanwege een lekkage of brand of explosie, waarbij zeer gevaarlijke stoffen betrokken zijn als Epichloorhydrine (ECH) en Trimethylamine (TMA), zijn de effectafstanden tussen de 600 m en 6 km, afhankelijk van de stof en de omvang van de calamiteit. De gevolgen van zo'n ramp voor de volksgezondheid kunnen zeer ernstig zijn volgens de officiële informatie van de producenten van deze chemische stoffen. Ernstig letsel aan luchtwegen, ogen en huid kan levenslange gevolgen hebben en zelfs levensbedreigend zijn. Ook zijn verschillende van de stoffen kankerverwekkend. Hoewel de kans op een ernstige calamiteit klein wordt geacht in de ontwerp-vergunning, zal de nieuwe omgevingsvergunning, inclusief productieverhoging van 25%, de kansen op een calamiteit zal vergroten. Argumenten hiervoor zijn:

- In de risicoanalyses zijn de mogelijkheden van een gaswolkexplosie van ECH niet uitgewerkt, terwijl deze stof in een groot volume door Sachem wordt gebruikt en een van de meest gevaarlijke is, omdat hieruit bij brand het dodelijke fosgeen kan ontstaan.
- Gifwolken die ontstaan bij een brand of lekkage van stoffen als TMA en Allylmethylether kunnen eveneens snel de woonwijken, kantoren en scholen bereiken. Gemeente en inwoners zijn niet voorbereid op zo'n ramp, omdat de kans als nihil wordt gepresenteerd door Sachem en in deze vergunning.
- Vele recente ongevallen op chemiebedrijven, zoals in Rouen, Venetië en Moerdijk, laten zien dat door menselijke fouten of gebrekkige veiligheidsmaatregelen of gebrek aan handhaving toch zo'n calamiteit kan plaatsvinden. Vanwege de aanwezigheid van zoveel zeer gevaarlijke en brandbare en explosieve stoffen bij Sachem mag het ontstaan van een calamiteit niet worden uitgesloten.
- Het is schandelijk, dat juist de laatste jaren de openheid van de Provincie naar de bevolking over mogelijke rampscenario's bij Sachem is verdwenen. Kaarten met effect-afstanden van gifwolken en meer gedetailleerde informatie over gevaren voor de gezondheid zijn nu niet meer openbaar. Het werkelijke gevaar van Sachem voor de omgeving wordt verdoezeld in een Generiek Rampenbestrijdingsplan: de mogelijkheid van het ontstaan van een explosie met gifwolk en van een BLEVE is opeens weggelaten. Terwijl het bedrijf meer gaat produceren onder hogere druk in oude reactoren met dezelfde gevaarlijke stoffen als voorheen. De veiligheid en de volksgezondheid horen een primair aandachtsgebied te zijn bij de vergunningverlening aan een chemiebedrijf van de hoogste gevarencategorie als Sachem. Daarom verzoeken wij u om de werkelijke risico's van het hele bedrijf voor de bevolking van Zaltbommel en omstreken te beoordelen op basis van nieuwe berekeningen, die op een reële manier de gevaren in kaart brengen. En om alle maatregelen te nemen, die een calamiteit met giftige stoffen kunnen voorkomen. Uitbreiding van de productie mag daar niet op vooruitlopen: bescherming van de volksgezondheid en de omgeving moet een harde en prioritaire voorwaarde zijn.

Reactie c7:

Werken met gevaarlijke stoffen brengt risico's met zich mee. De risico's voor de externe veiligheid die Sachem veroorzaakt, zijn berekend volgens de wettelijk voorgeschreven rekenmethodiek (Handleiding Risicoberekeningen Bevi) en rekenprogramma (Safeti-NL 6.54). Het rekenmodel en de rapportage (QRA) zijn voor een second opinion voorgelegd aan het RIVM. Daaruit zijn geen opmerkingen naar voren gekomen die leiden tot aanpassingen in het rekenmodel. Daarmee vormen –de uitkomsten van- het rekenmodel en de QRA de basis voor de toetsing aan het externe-veiligheidsbeleid zoals verwoord in het Besluit externe veiligheid inrichtingen.

Het is niet uit te sluiten dat bij een brand met ECH naast andere stoffen ook fosgeen kan ontstaan. De rekenmethodiek voorziet voor tankopslagen niet in voorschriften om verbrandingsproducten te evalueren. De noodzaak daartoe ontbreekt ook. Naar analogie van het gedrag van verbrandingsproducten bij PGS15 opslagen zoals dat is weergegeven in de rekenmethodiek, zijn wij van mening dat de hitte van een brand in een in de open lucht opgestelde opslagtank, resulteert in een pluimstijging die er voor zorgt dat er een zo grote verdunning optreedt dat er geen letale concentraties in de omgeving worden bereikt.

Er is formeel geen sprake van een groepsrisico: de ondergrens van 10 personen wordt niet bereikt. Desondanks is over het groepsrisico advies gevraagd aan de Veiligheidsregio. De Veiligheidsregio is van mening dat er voldoende handelingsperspectief is voor personen in het mogelijke effectgebied, om zich in veiligheid (schuilen of vluchten) te brengen.

Veiligheidsmaatregelen zijn vastgelegd in BBT-documenten. Deze maatregelen die de best beschikbare techniek beschrijven, zijn conform de wettelijke eisen, opgenomen in de vergunning. Er is geen aanleiding om extra maatregelen te treffen.

Dat effect-afstanden niet op de risicokaart getoond worden, is geen keuze van het bevoegde gezag, maar volgt uit wet- en regelgeving.

Opgemerkt wordt nog dat de aangehaalde effectafstanden niet overeenkomen met de veel kleinere rekenresultaten zoals deze in de gevalideerde QRA zijn weergegeven.

c8. Beëindiging grondwateronttrekking voor koeling

Hoofdstuk 4 (pagina 16) van de ontwerpvergunning betreft waterbesparing. Leefmilieu hebben in dat kader de volgende bezwaren.

Sachem heeft vanaf 2013 met toestemming van de Provincie grondwater gebruikt voor koeling, met als reden bodemsanering, namelijk verwijderen van de benzeenvervuiling. Deze methode bleek mislukt en daarmee zou het oppompen van grondwatergebruik ook per 1 juli 2018 moeten stoppen. Echter: Sachem ging door met oppompen van grondwater voor koeling. Formeel een strafbaar feit, want dergelijk laagwaardig gebruik van kostbaar grondwater is niet toegestaan (voorschrift 2.1. van de waterwetvergunning). Dit stelde Gedeputeerde Staten ook vast op 10 december 2019, die Sachem 9 maanden de tijd gaf om grondwatergebruik geheel af te bouwen. De Provincie heeft echter Sachem weer toegestaan grondwater te gebruiken tot 1 april 2021. Tegen deze zaak heeft de Stichting Veiliger Zaltbommel bezwaar gemaakt bij de Provincie. Het wachten is op de uitspraak. Uit het Aanvraagrapport voor de Omgevingsvergunning, opgesteld door RoyalHaskoningDHV in opdracht van Sachem (2 febr. 2020), blijkt dat Sachem nog steeds het saneringsargument hanteert en claimt tot 1 juli 2023 grondwater te mogen onttrekken. Geen 1,8 miljoen m³ meer maar "slechts" 1 miljoen m³ per jaar. Daarnaast is er ook veel drinkwater nodig bij het productieproces van Sachem: in 2016 69.313 m³ en in 2018 34.784 m³. De prognose voor 2023 is 60.000 m³; dit is vergelijkbaar met 1/9 van het benodigde drinkwater van de stad Zaltbommel. Zowel grondwater als gezuiverd drinkwater zijn schaarse goederen. In droge zomers wordt iedereen gemaand zuinig om te gaan met water. Er is dan een sproeiverbod voor agrariërs en burgers. Wij verzoeken u aan Sachem concrete stappen te vragen om het gebruik van grondwater met onmiddellijke ingang te stoppen en drinkwater voor het productieproces tot een minimum te beperken. Verzocht wordt om deze omissie te laten herstellen, zodat de chemische industrie, agrarisch gebruik en huishoudelijk gebruik op gelijke wijze worden behandeld wat grond- en drinkwatergebruik betreft.

Reactie c8:

De grondwateronttrekking maakt geen onderdeel uit van de nu voorliggende omgevingsvergunning. Het onttrekken van grondwater is geregeld in de vergunningverlening Waterwet van 13 december 2016 (zaaknummer 2016-003857) en dient in dat kader gezien te worden. Inmiddels (op 24 maart 2021, ECLI:NL:RVS:2021:634) heeft de Raad van State uitspraak gedaan. Het hoger beroep is ongegrond verklaard. Zoals gezegd valt dit buiten de reikwijdte van deze vergunning. Ten aanzien van het gebruik van drinkwater hebben wij in voorschrift 4.1.1 een preventieplan voorgeschreven.

c9. Verzoek intrekking ontwerpvergunning

Op basis van bovenstaande bezwaren wordt gevraagd de ontwerpvergunning in te trekken.

Reactie c9:

Het bovenstaande geeft ons geen reden de ontwerpvergunning in te trekken.

B. Samenvatting en reactie zienswijzen omwonenden

Algemeen

Er wordt naar voren gebracht dat reclamanten het jammer vinden dat geen gehoor is gegeven aan de oproep die bezorgde burgers bij ons hebben gedaan om een onafhankelijk onderzoek te doen naar de veiligheidssituatie in en om het BRZO-bedrijf Sachem. Met de zienswijze wordt de oproep opnieuw onder de aandacht gebracht.

Reactie:

Er wordt opgeroepen tot onafhankelijk onderzoek. Door het uit laten voeren van een toetsing van de QRA door RIVM, heeft GS getracht hieraan tegemoet te komen.

Productie-uitbreiding (6 reclamanten)

Reclamanten verzoeken om de gevraagde extra productieomvang niet te vergunnen. In de zienswijze wordt opgemerkt dat Sachem naar een vergunde totale productiecapaciteit van 40.000 ton eindproducten per jaar gaat. Dat is een toename van 25% ten opzichte van de sinds 2006 vergunde hoeveelheid (32.000 ton).

Aangegeven wordt dat Sachem de afgelopen vijftien jaar in enig jaar nooit meer heeft geproduceerd dan 27.000 ton, en vaak zelfs veel minder, zodat er geen enkele noodzaak bestaat om Sachem nu zo'n grote productietoename te vergunnen.

Wat tegen een grotere productie pleit is allereerst dat er een forse toename van risico's zal zijn, omdat veel grotere hoeveelheden gevaarlijke stoffen verwerkt zullen gaan worden. Daarnaast zal rekening gehouden moeten worden met het scenario dat Sachem, in-gekneld tussen A2, spoor, woningen en bedrijven, onvoldoende toekomstperspectief houdt en - mogelijk bespoedigd door uitbreiding van weg- en spoorvervoer, binnen afzienbare tijd zal moeten verhuizen. Een grotere vergunde productie nu zal dan te zijner tijd tevens inhouden dat de overheid een veel grotere schadevergoeding aan Sachem zal moeten geven.

Reactie (zie ook de reactie onder c1):

Sachem vervaardigt een groot aantal verschillende eindproducten. Voor sommige producten is een relatief lange productietijd nodig, sommige producten worden in een korter tijdsbestek vervaardigd. Op basis van marktprognoses is het niet uitgesloten dat er een verschuiving plaatsvindt in de verhouding tussen producten met een kortere en een langere productietijd, waardoor met dezelfde productiemiddelen meer eindproduct kan worden vervaardigd.

Op dit moment zijn er geen initiatieven bekend om Sachem te verplaatsen. Daarnaast is het eventueel verplaatsen van de activiteiten van Sachem geen afwegingsgrond voor de aangevraagde omgevingsvergunning.

Overigens treft het argument van een grotere schadevergoeding voor de productieverhoging op papier geen doel, omdat in een dergelijk geval altijd uitgegaan zal worden van de werkelijke situatie en niet van een papieren situatie.

Gebruik RTO als naverbrander; ontploffingsgevaar (2 reclamanten)

Verzocht wordt om de omissie met betrekking tot de RTO te laten herstellen en een nieuwe risicoafweging te maken. Daarnaast wordt aangegeven dat het vooraf gedogen van de ene operationele reactor leidt tot een complexe proefsituatie met veel risico's en nog geen operationele RTO.

Aangegeven wordt dat Sachem voornemens is, omdat ten aanzien van VOS-emissies niet wordt voldaan aan BBT, om een Regeneratieve Thermische Oxidator (RTO) in te zetten. De ontwikkelspecificaties lijken daarin rendementen van meer dan 98% op te leveren. Maar er kleven ook onzekerheden, risico's en nadelen aan. Bijvoorbeeld dat zorgvuldig gelet moet worden dat de ingevoerde afgassen ruim buiten de explosiegrens blijven. Gezien de capaciteitsverhoging met hogere drukken én toepassing van één grotere 10 atmosfeer drukreactor van bruto 12 m³, zal het inregelen en beheersbaar hebben van de installatie een nauwkeurig management verlangen. Er is geen enkele garantie dat een en ander leidt tot de gewenste veiligheid en verlaging van emissie. Ook de kleinere drukreactoren voeden de afgasstroom naar de RTO. De afgassen komen alle samen bij de RTO en dienen op dat moment onder de explosiegrens te blijven van de RTO. De diameters van de kanalen zijn verschillend, de afstanden tot reactoren zijn verschillend; kortom zeer complex te beheersen met na-ijltijden e.d. Totdat de RTO operationeel is, is afvoer van afgassen via gaswasser problematisch en de vraag rijst of dat technisch acceptabel is en veilig is.

Er is sprake van een blow down vat installatie om eventuele noodsituaties te vereffenen. In ieder geval tijdelijk extra verontreiniging en uitstoot. Gezien de druk op productie is dat niet logisch en niet wenselijk. De aanbeveling wordt gedaan om – mede in relatie met de overige niet gecertificeerde reactoren - niet te gedogen, maar stap voor stap zaken volgens de regels en volgens wettelijke eisen in bedrijf te stellen.

Reactie:

De randvoorwaarde met betrekking tot de periode totdat de RTO geïnstalleerd en werkzaam is, is weergegeven in voorschrift 9.1.2. Daarin is een emissiegrenswaarde voor VOS opgenomen voor een overgangperiode van uiterlijk één jaar na in werking treden van voorschrift 9.1.1. Deze emissiegrenswaarde is ten opzichte van de huidige vergunde emissiegrenswaarde een verlaging van ca. 60%. Dat betekent dat de vergunde productietoename niet leidt tot een emissietoename.

Een RTO oxideert organische stoffen tot water en kooldioxide. Daarvoor moet een RTO binnen de explosiegrenzen bedreven worden. De functie van de gaswasser is dat de gasvormige chloor-houdende bestanddelen (zoals waterstofchloride) afgevangen worden en in het medium van de gaswasser oplossen.

Binnen een RTO moeten de stoffen in dampvorm aanwezig zijn. De hoeveelheid (kg) in vergelijking met een vloeistof is erg laag. Daarmee is er geen aanleiding om de RTO bij de risicoberekeningen te betrekken.

Op drukvaten –waaronder de RTO en de drukreactoren- is het Warenwetbesluit-drukapparatuur van toepassing. Het is de Inspectie SZW die daar toezicht op houdt. Daarom zijn in de omgevingsvergunning voor deze installaties geen eisen opgenomen.

Toename risico op explosie en gifwolk (10 reclamanten)

In de zienswijze wordt verzocht om de omissie met betrekking tot een toename van het risico op explosie en een gifwolk te herstellen en een nieuwe risicoafweging te maken.

In de scenario's voor het bestrijden van een calamiteit bij Sachem vanwege een lekkage of brand of explosie, waarbij zeer gevaarlijke stoffen betrokken zijn als Epichloorhydrine (ECH) en Trimethylamine (TMA), zijn de effectafstanden tussen de 600 meter 6 km, afhankelijk van de stof en de omvang van de calamiteit. De gevolgen van zo'n ramp voor de volksgezondheid kunnen zeer ernstig zijn volgens de officiële informatie van de producenten van deze chemische stoffen. Ernstig letsel aan luchtwegen, ogen en huid kan levenslange gevolgen hebben en zelfs levensbedreigend zijn. Ook zijn verschillende van de stoffen kankerverwekkend. Hoewel de kans op een ernstige calamiteit klein wordt geacht in de concept-vergunning zijn reclamanten zeer bezorgd dat de nieuwe omgevingsvergunning, inclusief productieverhoging van 25%, de kansen op een calamiteit zal vergroten. Argumenten hiervoor zijn:

- In de risicoanalyses zijn de mogelijkheden van een gaswolkexplosie van ECH niet uitgewerkt, terwijl deze stof in een groot volume door Sachem wordt gebruikt en een van de meest gevaarlijke is, omdat hieruit bij brand het dodelijke fosgeen kan ontstaan.
- Gifwolken die ontstaan bij een brand of lekkage van stoffen als TMA en Allylmethylether kunnen eveneens snel de woonwijken, kantoren en scholen bereiken. Gemeente en inwoners zijn niet voorbereid op zo'n ramp, omdat de kans als nihil wordt gepresenteerd door Sachem en in deze vergunning.
- Vele recente ongevallen op chemiebedrijven, zoals in Rouen, Venetië en Moerdijk, laten ons zien dat door menselijke fouten of gebrekkige veiligheidsmaatregelen of gebrek aan handhaving toch zo'n calamiteit kan plaatsvinden. Vanwege de aanwezigheid van zoveel zeer gevaarlijke en brandbare en explosieve stoffen bij Sachem mag het ontstaan van een calamiteit niet worden uitgesloten.
- Het is schandelijk, dat juist de laatste jaren de openheid van de Provincie naar de bevolking over mogelijke rampscenario's bij Sachem is verdwenen. Kaarten met effect-afstanden van gifwolken en meer gedetailleerde informatie over gevaren voor de gezondheid zijn nu niet meer openbaar. Het werkelijke gevaar van Sachem voor de omgeving wordt verdoezeld in een Generiek Rampenbestrijdingsplan: de mogelijkheid van het ontstaan van een explosie met gifwolk en van een BLEVE is opeens weggelaten. Terwijl het bedrijf meer gaat produceren onder hogere druk in oude reactoren met dezelfde gevaarlijke stoffen als voorheen.

Reclamanten stellen dat de veiligheid en de volksgezondheid horen een primair aandachtsgebied te zijn bij de vergunningverlening aan een chemiebedrijf van de hoogste gevarencategorie als Sachem. Gevraagd wordt de werkelijke risico's van het hele bedrijf voor de bevolking van Zaltbommel en omstreken te beoordelen op basis van nieuwe berekeningen, die op een reële manier de gevaren in kaart brengen. En om alle maatregelen te nemen, die een calamiteit met giftige stoffen kunnen voorkomen. Uitbreiding van de productie mag daar niet op vooruitlopen: bescherming van de volksgezondheid en de omgeving moet een harde en prioritaire voorwaarde zijn.

Reactie (zie ook a2, a4 en c7):

Werken met gevaarlijke stoffen brengt risico's met zich mee. De risico's voor de externe veiligheid die Sachem veroorzaakt, zijn berekend volgens de wettelijk voorgeschreven rekenmethodiek (Handleiding Risicoberekeningen Bevi) en rekenprogramma (Safeti-NL 6.54). Het rekenmodel en de rapportage (QRA) zijn voor een second opinion voorgelegd aan het RIVM. Daaruit zijn geen opmerkingen naar voren gekomen die leiden tot aanpassingen in het rekenmodel. Daarmee vormen –de uitkomsten van- het rekenmodel en de QRA de basis voor de toetsing aan het externe-veiligheidsbeleid zoals verwoord in het Besluit externe veiligheid inrichtingen.

Het is niet uit te sluiten dat bij een brand met ECH naast andere stoffen ook fosgeen kan ontstaan. De rekenmethodiek voorziet voor tankopslagen niet in voorschriften om verbrandingsproducten te evalueren. De noodzaak daartoe ontbreekt ook. Naar analogie van het gedrag van verbrandingsproducten bij PGS15 opslagen zoals dat is weergegeven in de rekenmethodiek, zijn wij van mening dat door de hitte van een brand in een in de open lucht opgestelde opslagtank of tankput, resulteert in een pluimstijging die er voor zorgt dat er een dermate verdunning optreedt dat er geen letale concentraties in de omgeving worden bereikt.

Er is formeel geen sprake van een groepsrisico: de ondergrens van 10 personen wordt niet bereikt. Desondanks is over het groepsrisico advies gevraagd aan de Veiligheidsregio. De Veiligheidsregio is van mening dat er voldoende handelingsperspectief is voor personen in het mogelijke effectgebied, om zich in veiligheid (schuilen of vluchten) te brengen.

Veiligheidsmaatregelen zijn vastgelegd in BBT-documenten. Deze maatregelen die de best beschikbare techniek beschrijven, zijn conform de wettelijke eisen, opgenomen in de vergunning. Er is geen aanleiding om extra maatregelen te treffen.

Dat effect-afstanden niet op de risicokaart getoond worden, is geen keuze van het bevoegde gezag, maar volgt uit wet- en regelgeving.

Opgemerkt wordt nog dat de aangehaalde effectafstanden niet overeenkomen met de veel kleinere rekenresultaten zoals deze in de QRA zijn weergegeven.

Interne domino-effecten en complexbrand (2 reclamanten)

Verzocht wordt om de omissie voor wat betreft domino-effecten en complexbrand te herstellen en een nieuwe risicoafweging te maken.

Reclamanten stellen al meer dan tien jaar veel kritiek te hebben op de huidige wijze van risicoberekening louter op basis van de QRA-methodiek met de rekenapplicatie Safeti-nl. Op basis van faalkansen van onder andere reactoren, componenten en opslagen worden uiteindelijk PR- en GR-contouren berekend en worden scenario's bepaald voor rampenbestrijding.

Aangegeven wordt dat daardoor in de praktijk 75% van de risico's wordt verwaarloosd. Er wordt geen rekening gehouden met menselijk falen, vandalisme, externe voorvallen e.d. Bijvoorbeeld de faalkans van een drukreactor is 5×10^{-6} ofwel kans is 5 keer in miljoen jaar. Het feit dat de druk naar 6 atmosfeer gaat maakt niet uit! Volgens de applicatie dan. Maar er staan wel meer dan tien reactoren. Dat maakt de kans tien keer groter. Als een drukreactor faalt met explosie dan zal een complexbrand het gevolg zijn. Dat kan niet worden afgedaan met de term: "niet realistisch". Er wordt op gewezen dat eenzelfde fabriek in Emmerich hierdoor is vernield in 1998. Het was een zaterdag, in de vakantietijd en daarom geen doden! Een andere situatie: het falen van een opslagtank van 90.000 kilo epichloorhydrine in de zomer ($T > 28 \text{ } ^\circ\text{C}$ 28°C ?) kan leiden tot een brand en gaswolkexplosie met mogelijk complexbrand.

Zo ook bij het spoor kan een BLEVE of gaswolkexplosie eveneens leiden tot een complexbrand bij Sachem.

Reactie:

Zoals hier reeds is betoogd, is er geen aanleiding om een nieuwe risico-analyse uit te laten voeren.

De gebruikte rekenmethodiek en het rekenprogramma zijn wettelijk voorgeschreven en daarmee een gegeven uitgangspunt voor de vergunningverlening. Overigens heeft een verhoogde druk en het aantal reactoren wel invloed op de risicoberekeningen. Voor zover van toepassing, is dit doorgevoerd in het model. Uit de second opinion van het RIVM is niet gebleken dat aanpassingen noodzakelijk zijn.

Opslagen van gevaarlijke stoffen zijn voorzien van repressieve systemen om de gevolgen van een incident te beperken. De veiligheidsregio heeft vanuit haar bevoegdheid om Sachem als bedrijfsbrandweerplichtig aan te wijzen eisen gesteld om de scenario's die een mogelijk gevaar voor de omgeving opleveren te beheersen met repressieve maatregelen (de bedrijfsbrandweer). Dit is geborgd in de aanwijsbeschikking bedrijfsbrandweer. Het escaleren van een incident naar een volledige complexbrand achten wij dan ook niet reëel.

Aan de Veiligheidsregio is gevraagd om advies over het groepsrisico uit te brengen. Het advies gaat onder meer over de voorbereiding op de bestrijding van een incident en de beoordeling van de zelfredzaamheid van personen die zich in een mogelijk getroffen effectgebied bevinden. De voorbereiding op de bestrijding van een incident vindt voor het grootste deel plaats binnen het bedrijf. De bestrijding van een incident begint daarmee in een zo vroeg mogelijk stadium. De maatregelen die Sachem daarvoor moet treffen vloeien voort uit zowel deze vergunning als uit de aanwijsbeschikking voor de bedrijfsbrandweer. De Veiligheidsregio oordeelt dat de combinatie van deze maatregelen leidt tot een voldoende preparatieniveau om een (beginnend) incident te bestrijden. Zelfredzaamheid wordt vertaald in handelingsperspectief. Daarbij wordt gekeken naar de aard van de personen (zijn zij voldoende in staat om zich zelfstandig in veiligheid te brengen) en zijn er voldoende vlucht- of schuilmogelijkheden. De Veiligheidsregio adviseert ook op het onderdeel zelfredzaamheid positief.

Fosgeen kan worden gevormd uit epichloorhydrine (ECH), is brandgevaarlijk

In de QRA van Sachem wordt gesteld: "ECH is laag reactief en vanwege de gemiddelde jaartemperatuur van 12°C bij een vlampunt van 28°C dus niet brandbaar". Dit is wellicht bruikbaar bij opslag en transport maar zeker niet in productieomstandigheden bij temperaturen van 80°C en werkdrukken van 8 ato. Gevraagd wordt waarom het scenario van instantaan falen van drukreactor en leegstromen/ontploffing van drukreactor met gevolg brand en toxische wolk niet is uitgewerkt. Gemeend wordt, dat bij opslag en transport sowieso makkelijk voorbijgegaan wordt aan situaties (30 dagen/jaarlijks) dat het warmer is dan 28°C is. Waarbij komt dat dit scenario dus niet wordt verdisconteerd bij bedrijf (ARIE=Aanvullende Risico-inventarisatie en - evaluatie) en in rampenplannen. Mocht het zich voordoen wordt de ramp nog groter (complexbrand) omdat nu niemand weet hoe dan te handelen.

Aangegeven dat uit literatuur het volgende naar naar voren komt;

- WHO 1984: Epichlorohydrin is a highly reactive and flammable chemical
- Dow (Msd's producent) : Epichlorohydrin is a highly reactive chemical; Above 31°C explosive vapour/air mixtures may be formed.
- In dezelfde datasheet staat ook dat epichlorhydrine bij verbranding fosgeen kan vormen.

Toch heeft de VRGZ het scenario brandbaar én toxisch niet uitgewerkt.

Sachem is ARIE-plichtig vanwege de grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen. Gesteld wordt dat dan wettelijk ook een explosieveilighedsstudie nodig is. Gevraagd wordt of deze studie is gedaan en wat dan beschreven is van acties zowel naar burgers, naastgelegen bedrijven en intern Sachem medewerkers. Uit het omgevingsoverleg Sachem bleek dat geheel onduidelijk was, wie wat zou moeten ondernemen.

Reactie:

Het mogelijk ontstaan van fosgeen is hiervoor reeds behandeld. Bij de risico-berekeningen voor de reactoren is acetonitril als meest representatieve stof geselecteerd. Acetonitril is

zowel toxisch als brandbaar. Beide eigenschappen zijn dus geëvalueerd. De temperatuur voor opslagtanks is conform de rekenmethodiek genormaliseerd als een jaargemiddelde over de dag- en nachtperiode.

De ARIE-verplichtingen (waaronder het eventueel voorhanden hebben van een explosieveiligheidsdocument) zijn opgenomen in het Brzo2015. Het Brzo2015 integreert wet- en regelgeving op het gebied van arbeidsveiligheid, omgevingsveiligheid en rampbestrijding in één juridisch kader. Doelstelling is het voorkomen en beheersen van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn. Het Brzo2015 stelt eisen aan de meest risicovolle bedrijven in Nederland. Het is de Inspectie SZW die primair op de ARIE-verplichtingen toeziet.

Uitstoot van Ongezonde Stoffen door Sachem (5 reclamanten)

In de zienswijze wordt verzocht erop toe te zien dat bij het verlenen van de vergunning de reiniging van afgassen en andere emissies direct in voldoende mate geborgd is en deze borging te verwerken in het definitief te verlenen besluit.

Op 18 maart 2005 verzocht Sachem om een nieuwe milieuvergunning. Officieel heette dat toen de "Definitieve aanvraag voor de Wet milieubeheervergunning SACHEM Europe B.V. te Zaltbommel". Daarbij werd onderzoek gedaan hoe de uitstoot van koolwaterstoffen verminderd kon worden. Bekende koolwaterstofverbindingen zijn benzeen, naftaleen en polycyclische aromatische koolwaterstoffen (Pak's). Verschillende van deze stoffen kunnen kanker veroorzaken. Het ontstaan en de verspreiding ervan moet dus worden voorkomen. Het onderzoek uit 2005 door Haskoning namens Sachem wees uit dat een RTO (Regeneratieve Thermische Oxidator) het meest optimale resultaat zou geven, maar deze techniek werd in 2005 als te duur door Sachem ter zijde geschoven.

In het 'Luchtemissie onderzoek SACHEM Europe B.V.' van 4 februari 2020, onderdeel van de nieuwe aanvraag, ook opgesteld door RHDV (voorheen: Haskoning), lezen de reclamanten dat er afspraken met het provinciebestuur gemaakt zijn om het gehele afgasbehandelingsstelsel te herzien. De hoofdreden is dat de emissie van vluchtige organische stoffen (VOS) met het huidige stelsel niet voldoende aan BBT. Sachem zal daarom een duurzame en geavanceerde oxidatieve techniek, namelijk een RTO te gaan gebruiken. De bouw van de RTO vergt veel voorbereiding en het stelsel moet van tevoren goed getest worden, want er zijn ook risico's aan zo'n RTO verbonden (o.a. ten gevolge van explosieve gasmengsels). Maar het kan en mag geen maanden en zeker geen jaren meer duren, voor Sachem de emissies van ongezonde stoffen voldoende omlaag gebracht heeft. De emissies van de proefboerderij (ook wel het 'technicum' genoemd) worden bij toepassing van de RTO niet meegenomen. Ook deze dienen beter gereduceerd en gereguleerd te worden.

Door het toestaan van een aanzienlijke productieverhoging gaat de uitstoot van schadelijke emissies ook toenemen en zal deze niet voldoen aan de BREF Organische Fijnchemie. Pas wanneer de RTO is geïnstalleerd en werkzaam is, kan de productieverhoging zonder toename van schadelijke emissies plaatsvinden. Voor de volksgezondheid en het milieu van Zaltbommel en omgeving moet dit een harde voorwaarde zijn.

Reactie:

De randvoorwaarde met betrekking tot de periode totdat de RTO geïnstalleerd en werkzaam is, is weergegeven in voorschrift 9.1.2. Daarin is een emissiegrenswaarde voor VOS opgenomen voor een overgangperiode van uiterlijk één jaar na in werking treden van voorschrift 9.1.1. Deze emissiegrenswaarde is ten opzichte van de huidige vergunde emissiegrenswaarde een verlaging van ca. 60%. Dat betekent dat de vergunde productietoename niet leidt tot een emissietoename.

De VOS-emissies van de reactoren het Technicum vallen onder het toetsingskader van afdeling 2.3 Activiteitenbesluit. De emissie van deze reactoren is beperkt en valt onder de vrijstellingsgrens (art. 2.6 Activiteitenbesluit).

Gevaarlijke locatie, slechte bereikbaarheid en beperkte vluchtmogelijkheden (6 reclamanten)

Verzocht wordt om de omissie voor wat betreft de gevaarlijke locatie en beperkte vluchtmogelijkheden herstellen en een nieuwe risicoafweging te maken.

De adviseur RHDV is bij de risicoanalyse ten onrechte voorbijgegaan aan de precaire locatie van Sachem, ingeklemd tussen een drukke spoorweg en de A2, die beide in de nabije toekomst een sterke uitbreiding van vervoer gaan krijgen. De kans op ongelukken met gevaarlijke stoffen transporten wordt groter.

Reclamanten wijzen er specifiek op dat domino-effecten buiten de risicoanalyse zijn gehouden. Dit ten onrechte.

In de zienswijze wordt een casus beschreven waarbij sprake is van een ongeluk met een goederentrein net voor de spits. Bij de overweg een botsing met groot en zwaar (landbouw)voertuig en een ontsporing. Diverse ketelwagens scharen en ontsporen tegenover Sachem. Er ontstaat een brand met toxische wolk en kans op een BLEVE. Voor de overweg loopt al het verkeer vast. Er is geen doorgang mogelijk op Veilingweg en Koxkampseweg. Alles zit muurvast. Veel verkeer op de Koningin Wilhelminaweg en Heemstraweg vanwege het station en einde/begin werktijden. Dan pas kunnen hulpdiensten in actie komen. De brandweer zal nauwelijks zijn weg vinden om te helpen. Totale chaos ligt op de loer. Hulpdiensten zullen hun handen al vol hebben aan de evacuatie van alle reizigers, die stranden op de A2 en op het spoor en die snel in veiligheid moeten worden gebracht. Als dan bijvoorbeeld ontruiming of evacuatie aan de orde komt voor de inwoners van de nabijgelegen woonwijken en kantoren en scholen, dan is vluchten niet mogelijk. Een BLEVE (met ontploffing) op het spoor kan leiden tot falen van Sachem installaties. Ook omgekeerd kunnen allerlei domino-reacties ontstaan als er bij Sachem iets misgaat. Inrichten van een crisiscentrum duurt minstens een half uur. Het belangrijke eerste uur is al bijna voorbij voordat gerichte acties kunnen worden gedaan. De A2 en het spoor worden onmiddellijk afgesloten. Resterende smalle vluchtwegen voor de inwoners raken daardoor verstopt. Scholen en woningen en kantoren kunnen niet lang tegen gifwolken worden beschermd.

Reclamanten stellen dat deze risico's voor de veiligheid van de bevolking volledig worden meegenomen in de analyses van de externe veiligheid van Sachem en in de berekeningen voor het groepsrisico.

Reactie:

De beoordeling van de risico's die de snel- en de spoorweg met zich meebrengen zijn geen onderdeel van deze procedure. De totale afweging van het groepsrisico (weg, spoor en Sachem) heeft plaatsgevonden in de procedure waarbij het bestemmingsplan is vastgesteld. De gemeente heeft in die procedure geoordeeld dat er geen sprake is van onaanvaardbaar groepsrisico (Sachem draagt niet bij aan het groepsrisico). Bij de vaststelling van het bestemmingsplan zijn ook de nog te realiseren woningen in het plangebied Waluwe betrokken bij de bepaling en beoordeling van het groepsrisico. Er is daarmee geen sprake van een omissie in de berekening van het groepsrisico.

Overigens heeft de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State op 24 februari 2021 (202003096/1/R4) het hoger beroep ten aanzien van het bestemmingsplan "Zaltbommel, Maatschappelijke Zone Waluwe III" ongegrond verklaard. In dezelfde uitspraak valt te lezen, dat het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor geregeld wordt in de Regeling basisnet. De spoorlijn Utrecht - Den Bosch is niet in die Regeling opgenomen. Dat betekent dat de aannames die gemaakt worden over de spoorlijn als relevante risicobron niet terecht zijn.

Werken met gevaarlijke stoffen brengt risico's met zich mee. De risico's voor de externe veiligheid die Sachem veroorzaakt, zijn berekend volgens de wettelijk voorgeschreven rekenmethodiek (Handleiding Risicoberekeningen Bevi) en rekenprogramma (Safeti-NL 6.54). Daarmee ligt de methodiek die bepaalt welke scenario's van toepassing zijn, hoe deze worden gemodelleerd en hoe de uitkomsten gerapporteerd moeten worden, vast. Het rekenmodel en de rapportage (QRA) zijn voor een second opinion voorgelegd aan het RIVM. Daaruit zijn geen opmerkingen naar voren gekomen die leiden tot aanpassingen in het rekenmodel. Daarmee vormen –de uitkomsten van- het rekenmodel en de QRA de basis voor de toetsing aan het externe-veiligheidsbeleid zoals verwoord in het Besluit externe veiligheid inrichtingen.

Het scenario in deze zienswijze beschrijft een veel groter effectgebied dan op grond van de risico-analyse mag worden verondersteld. Bovendien is het niet te verwachten dat de geschetste factoren in de zienswijze gelijktijdig optreden, zodat het niet reëel is dit bij de beoordeling van veiligheidssituatie mee te nemen.

Ook houdt de zienswijze geen rekening met beide hiervoor geschetste elementen van de verantwoording van het groepsrisico die expliciet ingrijpen in de ontwikkeling van een incident en de mogelijkheden dat personen zich in veiligheid kunnen brengen. Wij beschouwen het in de zienswijze geschetste scenario dan ook als niet reëel.

Risico's Spoor naast Sachem (2 reclamanten)

In deze zienswijze wordt gevraagd voor wat betreft de risico's als gevolg van het spoor naast Sachem een nieuwe risicoafweging te maken.

Aangegeven wordt dat aan de oostzijde van de chemische fabriek Sachem, pal naast het chemicaliënmagazijn, de spoorbaan Utrecht - Den Bosch ligt. De risico's ervan zijn onvoldoende in beeld gebracht. Adviseur RHDHV benoemt alleen het personenvervoer (16 treinen per uur) en vergeet het goederenvervoer. Het goederenvervoer is nu al een risicobron en dit vervoer zal nog sterk in intensiteit gaan toenemen. Dit vervoer betreft explosieve en giftige stoffen. Ook zullen er in de toekomst nog meer Sprinters en Intercity's gaan rijden, waardoor de kans op een calamiteit verder toeneemt.

Ook is de situatie van een wachtspoor ter hoogte van Sachem, met wissels en de aanwezigheid van een gelijkvloerse spoorwegovergang, niet betrokken in de risico afweging.

Reactie:

Ten aanzien van het goederenvervoer wordt hier nogmaals het volgende opgemerkt. In de uitspraak van de Raad van State van 24 februari 2021 (202003096/1/R4) valt te lezen, dat het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor geregeld wordt in de Regeling basisnet. De spoorlijn Utrecht - Den Bosch is niet in die Regeling opgenomen. Dat betekent dat de aannames die gemaakt worden over de spoorlijn als relevante risicobron niet terecht zijn. Overigens is niet duidelijk waar de aannames op gebaseerd zijn dat het goederenvervoer en personenvervoer in de toekomst zullen toenemen.

Grond- en drinkwatergebruik (7 reclamanten)

Verzocht wordt om voor wat betreft het grond- en drinkwatergebruik de chemische industrie, agrarisch gebruik en huishoudelijk gebruik op gelijke wijze te behandelen. Zowel grondwater als gezuiverd drinkwater zijn schaarse goederen. In droge zomers wordt iedereen gemaand zuinig om te gaan met water. Er is dan een sproeiverbod voor agrariërs en burgers. Verzocht wordt aan Sachem concrete stappen te vragen om het gebruik van grondwater met onmiddellijke ingang te stoppen en drinkwater voor het productieproces tot een minimum te beperken.

In de zienswijze wordt hierbij aangegeven dat Sachem vanaf 2013 met toestemming van de provincie grondwater gebruikt voor koeling, met als reden bodemsanering, namelijk verwijderen van de benzeenvervuiling. Deze methode bleek mislukt. Daarmee zou het oppompen van grondwatergebruik per 1 juli 2018 hebben moeten stoppen, maar dit is niet gebeurd. Reclamanten geven aan dat dit een strafbaar feit is, omdat dit niet is toegestaan op grond van voorschrift 2.1 van de waterwetvergunning.

Reactie:

De grondwateronttrekking maakt geen onderdeel uit van de nu voorliggende omgevingsvergunning. Het onttrekken van grondwater is geregeld in de vergunningverlening Waterwet van 13 december 2016 (zaaknummer 2016-003857) en dient in dat kader gezien te worden. Inmiddels (op 24 maart 2021, ECLI:NL:RVS:2021:634) heeft de Raad van State uitspraak gedaan. Het hoger beroep is ongegrond verklaard. Zoals gezegd valt dit buiten de reikwijdte van deze vergunning. Ten aanzien van het gebruik van drinkwater hebben wij in voorschrift 4.1.1 een preventieplan voorgeschreven.

Vandalisme, diefstal en terrorisme (1 reclamant)

Verzocht wordt om bij de aanvraag tevens de omissie over vandalisme, diefstal en terrorisme te beschouwen en te laten herstellen en een nieuwe risicoafweging te maken.

Reclamanten geven aan dat in de aanvraag van Sachem: Project gerelateerd 29 maart 2019 'Aanvraag Omgevingsvergunning (revisie milieu) Ref BE4582-117-100RP001F02 (pagina 8) in paragraaf 1.5.2, laatste alinea staat:

"Het hele terrein is omgeven door een afgesloten hekwerk met een hoogte van 1.80 meter." Dat klinkt wel veilig maar de situatie zoals geschetst komt niet overeen met zoals reclamant het in werkelijkheid constateert en verwijst naar bijgevoegde foto's. Het terrein zal niet moeilijk te betreden voor personen die kwaad in de zin hebben. Het gevaar voor vandalisme en terrorisme is in de huidige situatie van afrastering van gaas met aan de bovenzijde drie randen prikkeldraad zeker niet ondenkbaar.

De situatie op de meestuurde foto's is voornamelijk gesitueerd aan de noordzijde waar zich ook het chemicaliënmagazijn bevindt. Ook het hek van poort 4 is zo laag dat men gemakkelijk het terrein zou kunnen betreden.

Hier is dus een risicovolle situatie die bij geen enkele afweging is meegenomen maar die wel zorgelijk is. Betwijfeld wordt of de huidige afrastering voldoet aan normen die behoren bij een categorie 5.3 industrieterrein.

Reactie:

In de omgevingsvergunning is opgenomen dat Sachem een afscheiding moet hebben, waarbij de toegang tot de inrichting voor onbevoegden niet mogelijk is. Daarmee is dit voldoende in de vergunning geregeld. Het is aan Sachem om hiervoor te zorgen dat er inderdaad een deugdelijke afscheiding is geplaatst. Met dit voorschrift is voldoende geborgd dat er ook een afscheiding kan worden geëist en dat de kans op vandalisme nihil is. Indien noodzakelijk zal hier op gehandhaafd worden.

Woonwijken in de nabijheid van Sachem (12 reclamanten)

Gevraagd wordt om de nabijheid van woonwijken in de omgeving van Sachem te verwerken in het besluit.

In de zienswijze wordt aangegeven dat aan de westzijde van Sachem, op krap 350 meter afstand, de nieuwe woonwijk Waluwe ligt.

In het rapport 'Aanvraag omgevingsvergunning (revisie milieu)' van 3 februari 2020 dat RHDHV namens Sachem opstelde, staat (pagina 8) dat de afstand tot de woningen 600 meter is. Op de in dit rapport bijgevoegde kaart (figuur 1.2, pagina 9) zijn de nieuwe woonwijken Waluwe 2 en 3 niet ingetekend. De dichtstbijzijnde woonbebouwing (enkele bedrijfswoningen aan de Koxkampseweg) bevindt zich vrijwel direct aan de noordoostelijke terreingrens. De eerste grote concentratie woonbebouwing bevindt zich circa 600 meter ten westen van het bedrijfsterrein (woonbestemming Waluwe 1).

De woonwijk de Waluwe had nooit gebouwd mogen worden binnen de contour van 750- 1000 meter. Dit is namelijk volgens de VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten) de richtafstand die geldt voor categorie 5.3 industrieterreinen, waartoe het BRZO-bedrijf Sachem behoort. Nu de woonwijk wel gebouwd is, dient voorkomen te worden dat de risico's toenemen door het vergunnen van een fors hogere productie. Die toenemende risico's zijn er ook voor de nieuwe scholen en sportvoorzieningen in dat gebied. En voor de omliggende kantoren en bedrijven. Omdat RHDHV de afstand tot de woonwijk verkeerd inschat, dienen de bijbehorende risicoberekeningen opnieuw uitgevoerd te worden. Verhoging van de productie brengt verhoogde aan- en afvoer van gevaarlijke stoffen mee en de opslag daarvan. De risico's voor de bewoners en de mensen, werkzaam in de bedrijfspanden en scholen, moeten worden berekend op basis van de werkelijke afstand tot Sachem in huidige situatie.

Reactie:

Hiervoor is al aangegeven dat de bepaling en de beoordeling van het groepsrisico de te realiseren woningen al beschouwd zijn en dat Sachem geen bijdrage levert aan het groepsrisico. Er is geen sprake van dat de afstand tot de woonwijk verkeerd is ingeschat. Daarmee hoeft ook de QRA niet opnieuw te worden uitgevoerd. De QRA-rapportage geeft uitgebreid inzicht in de gebruikte populatiegegevens. Daaruit blijkt dat alle (toekomstige) populaties ten tijde van het opstellen van de QRA zijn meegenomen. Overigens is in deze procedure niet aan de orde of de Waluwe wel of niet tot ontwikkeling had mogen worden gebracht. Die afweging heeft plaatsgevonden in de procedures voor de vaststelling van bestemmingsplannen.

Beoordeling veiligheidssituatie Sachem te beperkt

Gesteld wordt dat geen gehoor is gegeven aan de oproep van bezorgde burgers om een onafhankelijk onderzoek te doen naar de veiligheidssituatie in en om een BRZO-bedrijf Sachem. Het RIVM heeft wel onderzoek gedaan naar het uitgevoerde QRA.

Hierbij leek het omgevingsoverleg Sachem – een pilot richting nieuwe omgevingswet – mee te mogen denken in het opstellen van onderzoeksvragen richting RIVM. Maar de ingebrachte kritische vragen zijn uiteindelijk niet meegenomen in de onderzoeksopdracht voor het RIVM. Ook niet nadat een woordvoerder van het RIVM in het omgevingsoverleg aangaf dat deze QRA slechts een deel van de vragen in de externe veiligheidspuzzel beantwoordt, ("De QRA is een stukje van de puzzel"), was er geen bereidheid om de scope van de onderzoeksvragen te verruimen. Daarmee bleven veel vragen over de externe veiligheid onbeantwoord. Zo werd tevens de indruk gewekt dat - met de vraagstelling zoals voorgelegd aan het RIVM - op juridisch vlak op 'safe' wordt gespeeld. Dit is ten koste gegaan van algehele gevoelens van

ongerustheid bij deelnemers aan het omgevingsoverleg en bij andere inwoners van Zaltbommel. De zorgen hierover zijn meermalen kenbaar gemaakt. Verzocht wordt om een onafhankelijk onderzoek en met de zienswijze wordt dit opnieuw gevraagd. Tevens wordt verzocht niet over te gaan tot het verlenen van een revisievergunning alvorens de gevolgen voor de veiligheid en gezondheid van burgers voldoende in beeld zijn.

Reactie:

Betreurd wordt dat de beoordeling van het RIVM niet het gevoel van veiligheid heeft gebracht zoals dat wellicht had gekund. Uiteraard is de QRA niet het enige waarmee de veiligheidssituatie van een bedrijf wordt beoordeeld. Naast een QRA is er bijvoorbeeld het veiligheidsbeheerssysteem, talloze voorschriften zoals opgenomen in diverse PGS-richtlijnen en het Warenwetbesluit drukapparatuur. Ook zijn er eisen gesteld aan de wijze waarop een QRA moet worden opgesteld. Dit betekent per definitie dat niet in elk geval alle mogelijke omstandigheden meegenomen kunnen worden. Maar door de aard van de berekening is dat ook niet nodig om toch een risicocontour te kunnen vaststellen.

Zoals hiervoor reeds betoogd, is er dan ook geen aanleiding om de QRA te herzien. Met de resultaten zijn de gevolgen voor de externe veiligheid conform wet- en regelgeving beoordeeld. Dit leidt er niet toe dat de gevraagde revisievergunning niet kan worden verleend.

Aanscherping minimalisatieverplichting van voorschrift 9.3

Verzocht wordt om - ter wille van de duidelijkheid - de stappen uit het 'Stappenplan vermijdings- en reductieprogramma van Infomil als bepalingen toe te voegen aan voorschrift 9.3. Hiermee wordt duidelijk dat niet alleen reductie van emissies, maar ook het vermijden van emissies door actief zoeken naar vervanging van de ZZS aan de orde moet zijn.

Reactie:

In voorschrift 9.3.1 is aangegeven dat de systematiek van het 'Stappenplan vermijdings- en reductieprogramma' van Infomil gevolgd moet worden. Hierin is de stap om te kijken naar vervanging van ZZS opgenomen. Daarbij is verwezen naar bijlage 2 van de beschikking waarin dit stappenplan integraal is opgenomen.

Gevolgen van niet nakomen van afspraken dienen vastgelegd te worden

Met een verwijzing naar de eerdere revisievergunning uit 2006 en naar een rapportage van VROM uit die periode wordt gesteld dat SACHEM niet nakomt wat in voorschriften aan onderzoek wordt gevraagd. Gewezen wordt op de voorschriften 2.20 en 2.21, alsmede het vijfjaarlijkse rapport naar beëindiging of vermindering van de emissie van epichloorhydrine. Verzocht wordt met voorschriften duidelijk de gevolgen aan te geven, wanneer afspraken die zijn vastgelegd in de voorschriften niet worden nagekomen.

Reactie:

De controle op de naleven van voorschriften vindt regelmatig plaats. Als er bij deze controles wordt geconstateerd dat er voorschriften niet worden nageleefd, wordt daar actie op ondernomen. Afhankelijk van de aard en omvang van de overtreding wordt er een begunstigingstermijn gegeven.

Herstel van de omissies ten aanzien van de ZZS als emissie naar de lucht en water

Gevraagd wordt naar welk onderzoeksrapport RHDHV verwijst, wanneer gesteld wordt dat het gebruik van de grondstoffen (de als ZZS geclassificeerde of als potentiële ZZS geclassificeerde stoffen) niet voorkomen kan worden, en dat logischerwijs het stoppen met de productie van een eindproduct niet wenselijk is (Bron: ZZS LUCHTONDERZOEK SACHEM BE4582-120-100I&BRP001F02 van 4 februari 2020 - blz. 11).

Volgens reclamant wordt daarmee wel belangrijke (verplichte!) stappen uit het voorgeschreven stappenplan overgeslagen. Met name het onderzoek naar substitutie krijgt hiermee onvoldoende aandacht.

Verzocht wordt vast te leggen dat ten aanzien van de ZZS het complete stappenplan gevolgd wordt.

Aangegeven wordt dat RHDHV in het rapport ZZS ONDERZOEK NAAR WATER expliciet aangeeft dat vervanging van ZZS onderdeel is van het stappenplan. Gewezen wordt op figuur

2. 1 Stappenplan beoordeling lozing ZZS-stoffen (bron: infomil.nl). Er wordt gesteld dat ook in dit rapport, waarin de lijst van ZZS afwijkt van de lijst zoals getoond in ZZS LUCHTONDERZOEK SACHEM BE4582-120-100I&BRP001F02 van 4 februari 2020, de uitwerking van het stappenplan onvolledig is.

Gevraagd wordt om de omissie te laten herstellen en ervoor te zorgen dat beide rapportages coherent zijn.

Reactie:

Het rapport 'ZZS Luchtonderzoek Sachem' is primair bedoeld om inzicht te geven in de aangevraagde emissies naar de lucht van ZZS. De opmerking dat het gebruik van grondstoffen niet voorkomen kan worden is een aannemelijke algemene opmerking met betrekking tot het huidige productieproces van Sachem, maar wordt verder niet onderbouwd. In voorschrift 9.3.1 is opgenomen dat Sachem iedere vijf jaar een onderzoek moet doen naar de mogelijkheden om emissies van ZZS te voorkomen dan wel te beperken volgens het stappenplan: 'Stappenplan vermijdings- en reductieprogramma' van Infomil. Dit stappenplan is opgenomen in bijlage 2 van de vergunning en bevat ook de stap onderzoek naar substitutie. Concreet betekent dit dat er op 4 februari 2025 een nieuw onderzoek dient te worden overlegd. Hierin moet het complete stappenplan gevolgd zijn.

Een lijst voor wat onder ZZS valt is te vinden op de site: <https://rvszoekstelsysteem.rivm.nl/>.

C. Samenvatting en reactie zienswijzen B en W van de gemeente Zaltbommel

Door B en W wordt aandacht gevraagd voor de volgende zaken:

De opsomming van beperkt kwetsbare objecten in paragraaf 10.3.2 van de considerans is niet geheel juist.

Reactie:

De opsomming op zich dient geen doel en is daarom uit de overwegingen geschrapt.

Het is gewenst om te checken of de verwijzingen in de voorschriften juist zijn, bijvoorbeeld in voorschrift 6.8.3.

Reactie:

Wij hebben de verwijzingen gecontroleerd. De verwijzing naar 8.8.1 is aangepast naar 6.8.1.

Bij voorkeur wordt gecheckt of het juist is dat de QRA-scenario's, die volgens de QRA van december 2014 de grootste 1% letaafstanden veroorzaken, in de nieuwe situatie niet meer relevant zijn.

Reactie:

De 1% letaliteitsafstanden vormen geen onderdeel van het toetsingskader. Zij geven slechts het gebied aan waarbinnen het groepsrisico moet worden bepaald. Een vergelijking met de vervallen situatie dient daarmee geen doel.

Bij voorkeur wordt gecheckt of het juiste aantal personen in (beperkt) kwetsbare objecten én geprojecteerde bestemmingen binnen het invloedsgebied van Sachem (met name binnen de PR 10^{-8} /jaar contour) is meegenomen in de groepsrisicoberekeningen. Bij voorkeur wordt in de considerans aangegeven welke versie van het rekenpakket is gebruikt bij het berekenen van de risicocontouren en het groepsrisico.

Reactie:

De populatie is bepaald aan de hand van de populatieservice. Deze landelijke voorziening is speciaal ontwikkeld om de berekening van het groepsrisico te faciliteren. De rapportage vermeldt dat gebruikt gemaakt is van Safeti-NL versie 6.54. Op het moment van indienen was dit het rekenpakket dat wettelijk is voorgeschreven.

Hoewel (waarschijnlijk) nog niet verplicht, is het voor de gemeente van belang om de grootte van de aandachtsgebieden in beeld te brengen. Bij voorkeur wordt de grootte van deze aandachtsgebieden berekend met het juiste rekenpakket en in beeld gebracht. In de considerans wordt bij voorkeur concreter aangegeven welke voorbereidende maatregelen zijn

én worden getroffen om op een ramp voorbereid te zijn, en hoe wordt geborgd dat deze zullen worden getroffen. Zie paragraaf 10.3 onder e.

Reactie:

Aandachtsgebieden zijn vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Omgevingswet bepaald, maar hebben geen juridische status en vormen ook geen onderdeel van het toetsingskader. De bekendmaking van de aandachtsgebieden volgt een eigen spoor. De preventieve en repressieve maatregelen die getroffen moeten worden in voorbereiding op de rampenbestrijding worden verbonden aan de aanwijsbeschikking voor de bedrijfsbrandweer.

Bij voorkeur wordt gecheckt of de maximale geurbelasting in de naaste omgeving van het bedrijf $0,4 \text{ ouE/m}^3$ als 98-percentiel juist is, zoals vermeld in paragraaf 12.3.3 van de considerans. Of geldt dit alleen voor de woonbestemmingen van bestemmingsplan Waluwe Oost.

Reactie:

Uit het geurrapport (figuur 4.2), dat onderdeel is van de aanvraag, blijkt dat de maximale geurbelasting $0,42 \text{ ouE/m}^3$ als 98-percentiel bedraagt, pal ten noordoosten van het bedrijf. Ter hoogte van de woonwijk Waluwe Oost bedraagt de geurbelasting maximaal ca. $0,2 \text{ ouE/m}^3$ als 98-percentiel.

D. Samenvatting en reactie zienswijzen SACHEM Europe B.V.

SACHEM geeft met betrekking tot de **voorschriften** het volgende aan:

1.4 Registratie

Voorschrift 1.4.1 bepaalt onder d dat een overzicht van alle veiligheidsinformatiebladen gekoppeld aan de artikelnummers en bijbehorende omschrijvingen in het voorraadbeheerssysteem gedurende 5 jaar moet worden bewaard. Dit maakt het overzicht een zware administratieve last, met name waar het producten betreft die tijdelijk worden geproduceerd, zoals kleine proefbatches voor potentieel nieuwe klanten. Daarnaast is ook niet duidelijk met welk doel dit moet plaatsvinden. SACHEM verzoekt u dan ook deze verplichting, de verwijzing in de laatste zin naar de letter d, te schrappen.

Reactie:

Het voorschrift is aangepast.

1.6 Proefnemingen

SACHEM verzoekt voorschrift 1.6.3 omwille van de rechtszekerheid na het deel "Voorschrift 1.6.2" aan te vullen met "en voorschrift 1.6.4 tot en met 1.6.8". SACHEM stelt verder vast dat op grond van voorschrift 1.6.3 proefnemingen op laboratoriumschaal zonder effecten buiten de inrichting geen voorafgaande schriftelijke goedkeuring als bedoeld in voorschrift 1.6.2 behoeven. Dit betekent dat alle werkzaamheden en proefnemingen, die niet op laboratoriumschaal plaatsvinden, wel die schriftelijke goedkeuring behoeven. Dit heeft als consequentie dat voor alle werkzaamheden en proefnemingen in onze kleinschalige proeffabriek (Technicum) een voorafgaande schriftelijke goedkeuring is vereist waarvoor bovendien voorschriften 1.6.4 tot en met 1.6.8 ook nog eens gelden. Voorschriften 1.6.2, 1.6.4 tot en met 1.6.8 beperken SACHEM echter onevenredig in zijn huidige bedrijfsvoering. Het belemmert SACHEM om snel en adequaat in te kunnen springen op vragen vanuit de markt, wat met de bestaande vergunning wel mogelijk is. Er wordt in de nieuwe vergunning nadruk gelegd op de mogelijke effecten terwijl bij dergelijke kleine installaties in de proeffabriek geen grote emissies of effecten naar de omgeving zijn te verwachten. Uit de rapporten welke zijn bijgevoegd bij de aanvraag zijn effecten op omgeving voor lucht, geur, externe veiligheid niet te verwachten, zie verder ook de zienswijze hierna onder 14 - Overige aspecten-, eerste tekstblok.

Derhalve verzoekt SACHEM om deze voorschriften niet van toepassing te laten zijn op werkzaamheden en proefnemingen in het Technicum. Dit kan worden bereikt door aan voorschrift 1.6.3 achter " (...) die op laboratoriumschaal" toe te voegen "en in het Technicum". Naar de mening van SACHEM is voorschrift 1.6.8 rechtens onjuist. Het bevoegd gezag kan als voorschrift in een omgevingsvergunning milieu niet verplichten de resultaten (zoals bijvoorbeeld rendement) van een proefneming te overleggen. Een dergelijke verplichting valt buiten het toepassingsbereik van een omgevingsvergunning milieu. Bedoeld zal zijn om te verplichten de milieueffecten van een proefneming te overleggen. Daarom verzoekt SACHEM u "resultaten" te veranderen in "milieueffecten".

Reactie:

Wij hebben de voorschriften conform aangepast. Voor de proefnemingen waarvoor op basis van voorschrift 1.6.3 geen goedkeuringsverplichting geldt moet wel uit de toets voorafgaande aan de proefneming zijn gebleken dat de verwachting is dat effecten van een incident bij de proefneming niet tot buiten de inrichting reiken.

1.7 Ongewone voorvallen

Voorschriften 1.7.4 tot en met 1.7.6 zijn voor SACHEM niet praktisch en onnodig als vergunningsvoorschrift en zorgen voor onnodige extra administratieve lasten en mogelijke extra WOB-verzoeken. Er is een interne procedure hoe omgegaan wordt met de ongewone voorvallen en een registratiesysteem is aanwezig waarin alle ongewone voorvallen worden geregistreerd en geëvalueerd. Bovendien worden de maatregelen beoordeeld op effectiviteit. Dit is terug te vinden in procedure 7.3 van het VBS-systeem en de onderliggende registraties. Voorschrift 1.7.4 is dan ook overbodig. Dit registratiesysteem kan bij een aangekondigde of onaangekondigde inspectie altijd worden ingezien. Het jaarlijks verplicht verstrekken daarvan (voorschrift 1.7.6) aan het bevoegd gezag voegt niets toe en is daarom overbodig. De wijze hoe de registratie moet plaatsvinden is al jaren goed geborgd en hieraan voegt voorschrift

1.7.5 niets toe. Het moeten gaan melden van alle niet-significante voorvallen maakt te veel detailinformatie openbaar en verstrekt de concurrentie via de WOB inzage in onze (bedrijfs)processen.

SACHEM verzoekt voorschrift 1.7.4 t/m 1.7.6 te schrappen.

Ook hetgeen is voorgeschreven in voorschriften 1.7.7 tot en met 1.7.9 is overbodig. De in deze voorschriften opgenomen verplichtingen maken immers onderdeel uit van het VBS-systeem dat al jaren onderdeel is van de BRZO-inspectie. SACHEM verzoekt dan ook voorschrift 1.7.7 tot en met 1.7.9 te schrappen.

Reactie:

Op verzoek van SACHEM hebben wij een versoepeling van de standaard meldplicht voor ongewone voorvallen opgenomen. De voorschriften in paragraaf 1.7 vinden wij van belang om zicht te houden op de aantallen, aard en omvang van de ongewone voorvallen zonder significante gevolgen voor het milieu. Wel hebben wij voorschrift 1.7.6 aangepast. De toezichthouder moet te allen tijde inzage hebben in het registratiesysteem inclusief een evaluatie van de ongewone voorvallen zonder significante gevolgen voor het milieu die hebben plaatsgevonden. Dit in plaats van het jaarlijks overleggen van een overzicht inclusief een evaluatie van de ongewone voorvallen zonder significante gevolgen.

3.2 Lozingseisen

In noot 4 bij voorschrift 3.2.2 wordt verwezen naar het Uitvoeringsbesluit Rijkswateren. Dit besluit bestaat niet meer. SACHEM verzoekt u in het belang van de rechtszekerheid deze verwijzing te schrappen en zo mogelijk te vervangen door een verwijzing naar geldende regelgeving op dit punt.

Reactie:

Het berekenen van de vervuilingswaarde is inhoudelijk niet veranderd en gebeurt nog steeds op basis van de 'oude' Rijksformule. Het klopt dat het Uitvoeringsbesluit Rijkswateren niet meer van kracht is. De omschreven methode is nog wel terug te vinden. Daarmee is nog steeds duidelijk volgens welke methode er gemeten en berekend moet worden.

3.3 Meting, analyse, registratie en rapportage

Bepaling van de parameters in de vergunning dient plaats te vinden overeenkomstig de analysemethode zoals vermeld in de kolom "voorgeschreven methode" in Bijlage 1, zie voorschrift 3.3.5. SACHEM stelt vast dat niet alle parameters uit voorschrift 3.2.1 en 3.2.2 zijn vermeld in Bijlage 1. Dit betekent dat er onduidelijkheid bestaat over de analysemethode. SACHEM verzoekt u duidelijkheid te verschaffen over de toe te passen analysemethode voor zover die niet is voorgeschreven in Bijlage 1.

Reactie:

Bijlage 1 is aangevuld.

4. Waterbesparing

In voorschrift 4.1.1 wordt verwezen naar het document Bijlage D uit het "Werkboek wegen naar preventie bij bedrijven". Dit is sinds december 2008 geen BBT-document meer en niet meer actueel. SACHEM verzoekt u de laatste zin uit dit voorschrift met daarin de verwijzing naar Bijlage D uit het "Werkboek wegen naar preventie bij bedrijven" te schrappen. Indien dit niet mogelijk is verzoekt SACHEM u het voorschrift zodanig aan te passen dat SACHEM kan afwijken van dit gedateerde document.

Reactie:

Alhoewel het "Werkboek wegen naar preventie bij bedrijven" niet langer is aangewezen als BBT-document beschouwen wij bijlage D van dit document nog steeds een goede methodiek om tot preventieplan te komen.

6.2 Opslag gevaarlijke stoffen kleiner dan 10 ton per opslaglocatie

Voorschrift 6.2.1 bevat een kennelijke verschrijving: 3.19.21 moet zijn 3.19.2. Verzocht wordt dit aan te passen.

Reactie:

Het voorschrift is conform aangepast.

6.3 Opslag gevaarlijke stoffen groter dan 10 ton per opslaglocatie

Voorschriften 6.3.4 en 6.3.5 zijn voorschriften die zorgen voor extra administratieve lasten en hebben geen toegevoegde waarde, omdat SACHEM stuurt op de maximale toegestane voorraad welke in de QRA is opgenomen. Het chemicaliënmagazijn heeft 5 compartimenten waar per compartiment de 5 productgroepen van SACHEM per productgroep in worden opgeslagen. Hierdoor zijn er geen grote wijzigingen in de Cl, Br, F,S componenten welke in de QRA zijn berekend. Sturen op aanwezigheid van uiterlijk de maximale hoeveelheden zorgt voor voldoende borging dat de maximale waarden in de QRA niet worden overschreden. Daarnaast kan wanneer gewenst tijdens een inspectie altijd de actuele status via de brandweelijst worden geverifieerd. SACHEM verzoekt de voorschriften 6.3.4 en 6.3.5 te schrappen. Deze sluiten niet aan bij de praktijksituatie.

Reactie:

Bij het opstellen van de QRA-rapportage zijn aannames gemaakt met betrekking tot gehalten stikstof, zwavel en halogenen in de opgeslagen stoffen. De contour van het plaatsgebonden risico wordt voor het grootste deel daardoor bepaald. Ook is het productenpalet dat Sachem voert, veranderlijk. Om te voorkomen dat ongemerkt de gehalten van de genoemde stoffen zover toenemen dat deze de aangevraagde gehalten overschrijden, zijn deze voorschriften als controlevoorschriften toegevoegd. Naast een verlichting van de toezichtlasten leveren deze voorschriften Sachem het inzicht in hoeverre zij (nog) voldoet aan de uitgangspunten zoals deze in de QRA-rapportage zijn opgenomen. Daarmee zijn deze voorschriften functioneel binnen deze omgevingsvergunning.

6.8 Opslag chemicaliën in bovengrondse tanks (PGS 31)

In voorschrift 6.8.1 worden de tanks T2101, T2102, T2103, T2104 en B1804 'druktanks (procestanks) genoemd. Druktank lijkt SACHEM geen juiste term, de tanks zijn weliswaar als druktanks ontworpen maar worden atmosferisch bedreven. Daarbij worden ze gebruikt voor vloeistofstromen van en naar de reactoren tijdens het proces. SACHEM verzoekt u om hier alleen over 'procestanks' te spreken.

Reactie:

In de overwegingen is uitgebreid gemotiveerd waarom deze tanks als drukvat zijn aangemerkt. De zienswijze levert geen ander inzicht. Uit de aanvraag is niet eenduidig te herleiden of een vat een procesvat of een opslagvat is. Met name de bijlagen A9 (Blok-schema's) en M16 (Opslag van (gevaarlijke) vloeistoffen in bovengrondse tanks bij SACHEM) zijn niet eenduidig. In de blok-schema's zijn de ingaande stromen duidelijk weergegeven echter de uitgaande stromen ontbreken voor een groot deel. Daarmee is het niet mogelijk om te beoordelen of de tanks die Sachem aanmerkt als procestanks daadwerkelijk deze classificatie hebben. Het gevolg is dat al deze tanks aangemerkt zijn als opslagvat. Sachem heeft er in de zienswijze niet voor gekozen om de geconstateerde onduidelijkheid op te helderen. Mede hierdoor is er geen aanleiding om in deze zienswijze mee te gaan. Overigens komt het onderscheid tussen een proces- en opslagvat in een volgende versie van de PGS31 waarschijnlijk te vervallen.

In voorschrift 6.8.1 worden de volgende voorschriften uit de PGS 31 voorgeschreven voor bovengenoemde tanks: Voorschriften 5.5.1 t/m 5.5.3: In Tankput 1 is geen sprake van een vloeistofdichte vloer met een VVV-verklaring. Derhalve wordt verzocht om deze voorschriften niet van toepassing te verklaren op SACHEM. Er is wel een dikke, volledig intacte betonnen vloer aanwezig om een verwaarloosbaar risico naar de bodem te realiseren. Jaarlijks wordt deze vloer visueel geïnspecteerd en zo nodig gerepareerd.

Reactie:

Bodembescherming valt onder het Activiteitenbesluit en hoeft niet in de vergunning geregeld te worden. Deze verwijzing is daarom uit het voorschrift geschrapt.

Voorschriften 6.5.1 t/m 6.5.4: Deze kunnen alleen van toepassing zijn op Tankput 1, voor het gedeelte en voor zover ECH-recycle wordt opgeslagen. Deze wordt in 2021 voorzien van automatische schuimblusinstallatie dus aan voorschrift 6.5.1 kan (op termijn) worden voldaan. Op alle andere procestanks is PGS 31 niet van toepassing dus het voorschrift dient in

zoverre te worden aangepast. SACHEM verzoekt voorschrift 6.8.1 als volgt aan te passen:
achter - 6.5.1 tot met 6.5.4 toevoegen
"is alleen van toepassing op Tankput 1 voor het gedeelte en voor zover daarin ECH-recycle wordt opgeslagen;"

Reactie:

Is aangepast conform zienswijze.

In voorschrift 6.8.3 wordt verwezen naar voorschrift 8.8.1. Dit moet zijn voorschrift 6.8.1. SACHEM verzoekt te verwijzen naar het correcte voorschrift 6.8.1.

In voorschrift 6.8.3 wordt vervolgens verwezen naar inspectieschema 4 van bijlage 1 van de notitie 'Opslag van gevaarlijke stoffen in bovengrondse tanks bij Sachem' van 9 december 2019. Dit moet zijn inspectieregime 1. SACHEM verzoekt u te verwijzen naar inspectieregime 1.

Reactie:

De verwijzing naar inspectieschema 4 wijzigen naar inspectieschema 1 is niet mogelijk omdat er dan een inconsistentie ontstaat. Inspectieschema 1 verwijst naar procestanks. Hiervoor is reeds gemotiveerd waarom wij de tanks niet als procestank, maar als opslagtank beschouwen. Daarmee blijft inspectieschema 4 van toepassing op deze tanks.

Voorschrift 6.8.5 is gelijk aan voorschrift 6.8.2; waarschijnlijk geldt dit voorschrift 6.8.5 ten aanzien van de tanks (opslagtanks) in tankput 4 die in voorschrift 6.8.4 zijn beschreven. Als dat het geval is dan verzoekt SACHEM in voorschrift 6.8.5 te verwijzen naar voorschrift 6.8.5 in plaats van voorschrift 6.8.1.

Reactie:

De verwijzing in voorschrift 6.8.5 naar voorschrift 6.8.1 wordt gewijzigd naar voorschrift 6.8.4.

6.10 Overige voorschriften

SACHEM verzoekt in voorschrift 6.8.3 het woord notitie te verwijderen, aangezien het nu dubbel is genoemd.

Reactie:

De tekst is conform zienswijze aangepast.

9.2 Niet-reguliere emissies

In voorschrift 9.2.3 wordt gesteld dat bij alle storingen en onderhoudswerkzaamheden van de RTO of de centrale gaswasser de hierop aangesloten installaties en activiteiten uit bedrijf moeten worden genomen. SACHEM is van mening dat bij een storing of onderhoudswerkzaamheden aan de RTO of centrale gaswasser, waarbij de emissie binnen de toegestane eisen blijft, de processen door kunnen gaan. Door de bestaande volcontinu meting van de emissie uit de centrale schoorsteen is er voldoende borging dat geen emissies optreden boven de vergunde waarden. Daarom verzoekt SACHEM achter het deel "Bij storingen ... of de centrale gaswasser" de volgende zinsnede toe te voegen: "die invloed hebben op de emissies".

Reactie:

De tekst is conform zienswijze aangepast.

Met betrekking tot de **overwegingen** geeft SACHEM het volgende aan:

6. Afvalwater en waterbesparing

De tweede zin onder 6.1.5 loopt niet. SACHEM verzoekt u deze zin te vervangen door: Artikel 10.29a Wm ziet op het belang van de bescherming van het milieu in relatie tot afvalwater.

Reactie:

De tekst is aangepast.

10 Externe veiligheid

SACHEM verzoekt u onder 10.1 op te nemen dat ook een advies van het Waterschap Rivierenland is ingekomen over de Milieu Risico Analyse (MRA), zie 10.4.

Reactie:

Wij hebben het advies van het Waterschap over MRA vermeld.

13 Lucht

SACHEM verzoekt RTO te schrappen in de opsomming onder 13.3 - Emissies van stookinstallaties, niet zijnde een grote stookinstallatie-. Ter toelichting het volgende. Vermeld wordt dat een stookinstallatie een technische eenheid is waarin brandstoffen worden geoxideerd ten einde de aldus opgewekte warmte te gebruiken, en dat de RTO om die reden een stookinstallatie is. Deze benadering is onjuist: de RTO is er voor een ander doel, namelijk het verwijderen van voor het milieu ongewenste organische verbindingen door oxidatie onder hoge temperatuur. Om deze hoge temperatuur te bereiken kan additionele brandstof nodig zijn. De ontstane warmte wordt slechts gebruikt voor voorverwarmen van de in de installatie ingevoerde onbehandelde luchtstroom als energiebesparing.

SACHEM verzoekt de stoffen MEK (methylethylketon) en n-propylacetaat te schrappen in de eerste alinea onder 13.5 - Zeer zorgwekkende stoffen (ZSS) -. Ter toelichting het volgende De stoffen MEK (methylethylketon) en n-propylacetaat zijn geen ZZS, maar een pZZS. De in de vergunning opgenomen verplichtingen gelden derhalve niet voor MEK en n-propylacetaat. Vermelding in deze opsomming kan ertoe leiden dat daarover discussie ontstaat.

SACHEM verzoekt in 13.6 - Luchtkwaliteit - te verwijzen naar de juiste versie van het rapport Luchtkwaliteitsonderzoek SACHEM Europe. Er wordt verwezen naar een onjuiste versie van de rapportage Luchtkwaliteitsonderzoek. Bij de aanvulling op de aanvraag is gevoegd een versie van 4 februari 2020 (in plaats van de versie van 2 december 2019 waarnaar wordt verwezen).

Reactie:

Het klopt dat de stoffen MEK (methylethylketon) en n-propylacetaat aangewezen zijn pZZS, dit is aangepast.

14 Overige aspecten

SACHEM wijst er in de eerste plaats op dat de 4° alinea onder 14.3.1. - Proefnemingen met producten en procesvoering - niet in overeenstemming is met in ieder geval voorschrift 1.6.3 en verzoekt deze passage aan te passen. Ter toelichting en in aansluiting op de zienswijze over voorschrift 1.6.3 verder het volgende.

De tekst is niet in overeenstemming met de voorschriften, er is geen relatie meer van proefnemingen met betrekking tot de QRA. De stelling dat er op het niveau van de proeffabriek (elders Technicum genoemd) er risico's en effecten zijn voor externe veiligheid is onjuist. De reactoren in het Technicum hebben daarvoor een te klein volume.

Reactie:

De QRA beschrijft het geheel van installaties dat gevaarlijke stoffen kan bevatten. Het systeem geeft een eerste inzicht of er een effect buiten de inrichting is te verwachten. Met dit voorschrift is beoogd vast te leggen dat bij aanvang van een proef er een juiste inschatting is gemaakt of bij het falen van een reactor effecten buiten de inrichting te verwachten zijn. De zienswijze dat de reactoren te klein zijn om een effect buiten de inrichting te veroorzaken is onvolledig. Ook de aard van de gebruikte grondstoffen of te verwachten reactieproducten dragen bij aan deze vraag.

SACHEM verzoekt de tekst onder 14.4. - Melden ongewone voorvallen - aan te passen naar aanleiding van de opgenomen zienswijze bij voorschrift 1.7.4.

SACHEM verzoekt meer in zijn algemeenheid de toelichting in de overwegingen op de voorschriften aan te passen als wijziging van die voorschriften daartoe noodzaken. In verband met de rechtszekerheid moet worden voorkomen dat voorschriften en toelichting daarop niet op elkaar aansluiten.

Reactie:

Zie onze reactie onder de zienswijze over de voorschriften 1.7 ongewone voorvallen.

16 Wet natuurbescherming
SACHEM verzoekt Tabel 2 in te vullen.

Reactie:
De tabel hebben wij aangevuld.

Begrippenlijst

In de tabel Lucht wordt het begrip "Stuifklasse" gedefinieerd. Hierin "S%" vervangen door "SS".

Reactie:
Dit is aangepast.